

ไทยแลนด์ 4.0.....การค้า-การลงทุนประเทศเมียนมาร์

MYANMAR CHANGING IS OPORTUNITIES

โดย ดร. ธนิต โสรัตน์
ประธานกรรมการบริษัทในเครือ วี-เชิร์ฟ กรุ๊ป
อดีตรองประธานและเลขานุการสภาธุรกิจไทย-เมียนมาร์ (ทกร.)

วันที่ 31 สิงหาคม 2560

V-SERVE

www.v-servelogistics.com

เส้นทางถนนเชื่อมโยงประเทศ AEC

① เชียงใหม่ - เชียงราย	② เชียงใหม่ - แม่ฮ่องสอน
③ เชียงใหม่ - พะเยา	④ เชียงใหม่ - ลำปาง
⑤ เชียงใหม่ - น่าน	⑥ เชียงใหม่ - อุตรดิตถ์
⑦ เชียงใหม่ - พิจิตร	⑧ เชียงใหม่ - พิษณุโลก
⑨ เชียงใหม่ - กำแพงเพชร	⑩ เชียงใหม่ - นครสวรรค์
⑪ เชียงใหม่ - อุทัยธานี	⑫ เชียงใหม่ - สิงห์บุรี
⑬ เชียงใหม่ - อ่างทอง	⑭ เชียงใหม่ - พระนครศรีอยุธยา
⑮ เชียงใหม่ - สุพรรณบุรี	⑯ เชียงใหม่ - กาญจนบุรี
⑰ เชียงใหม่ - นครปฐม	⑱ เชียงใหม่ - สมุทรสาคร
⑲ เชียงใหม่ - กรุงเทพมหานคร	

AEC CROSS BORDER CONNECTIVITY

- North - South Corridor (R3/AH-1)
- East - West Corridor (R9/AH-14)
- South Corridor (พหุ - พหุพลง)

SCALE 1 : 2,600,000

(แผนที่นี้เป็นลิขสิทธิ์ของ V-SERVE LOGISTICS LIMITED)

V-SERVE LOGISTICS LIMITED

709/57 Sukhumvit 77 Road, Suanluang, Bangkok 10250
Tel : 66 2 744 1007, 66 2 744 1032 Fax : 66 2 744 1066
e-mail : vserve@v-servelogistics.com

ไทยแลนด์ 4.0.....การค้า-การลงทุนประเทศเมียนมาร์

โดย ดร.ธนิต โสรัตน์

ประธานกรรมการบริษัทในเครือ วี-เชิร์ฟ กรุ๊ป

อดีตรองประธานและเลขาธิการสภาธุรกิจไทย-เมียนมาร์ (กกร.)

วันที่ 31 สิงหาคม 2560

ความสำคัญ : การค้า-การลงทุนประเทศเมียนมาร์

ประเทศเมียนมาร์ หรือสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ เป็นประเทศเพื่อนบ้านในกลุ่ม CLMV ประกอบด้วย ประเทศกัมพูชา, สปป.ลาว, เมียนมาร์ และเวียดนาม มีประชากรรวมกันประมาณ 166 ล้านคน ประเทศเหล่านี้กำลังเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจโลกและเปิดกว้างทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง ประเทศเหล่านี้เศรษฐกิจเพิ่งเปิดกำลังซ่ออยู่ในช่วงขยายตัวจีดีพีเฉลี่ยโต 7.0-7.3 ในปี 2560การค้าผ่านแดน (นำเข้า-ส่งออก) คาดว่ามีมูลค่ารวมกัน 580,613 ล้านบาท ตัวเลขการส่งออก (รวม) ของไทยไปประเทศเหล่านี้มีมูลค่า 824,024 ล้านบาท (F) ในจำนวนนี้ **ประเมินว่าเป็นตัวเลขการส่งออกภาคชายแดนเฉพาะประเทศ CLMV มีมูลค่า 402,560 ล้านบาท (F)** ขยายตัวร้อยละ 4.88 ที่น่าสนใจคือการค้ากับประเทศ CLMV ใช้ระบบโลจิสติกส์ทางถนน เฉพาะสปป.ลาว, กัมพูชา, เมียนมาร์ ส่งออกทางถนนคิดเป็นสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 75.22 และเวียดนามสัดส่วนร้อยละ 15.41 โดยด่านศุลกากรชายแดนหลักของไทยล้วนมีเส้นทางโครงสร้างพื้นฐานเชื่อมโยงกับเมืองใหญ่ๆ ของประเทศเหล่านี้สามารถถึงที่หมายได้ภายใน 24 ชม. ซึ่งเป็นจุดแข็งของประเทศไทย

กล่าวคือทางอยู่รอดของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมซึ่งยังต้องใช้แรงงานเข้มข้น หากยังต้องการขยายธุรกิจและหรือดำรงขีดความสามารถในการแข่งขัน อาจจำเป็นที่จะต้องเคลื่อนย้ายการลงทุนไปยังประเทศ CLMV ในช่วงที่ผ่านมา นักลงทุนไทยไปลงทุนในประเทศเวียดนามเป็นอันดับ 1 คิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 36.5 รองลงมาสปป.ลาวมีสัดส่วนการลงทุนร้อยละ 23 กัมพูชามีสัดส่วนร้อยละ 22.5 และประเทศเมียนมาร์มีสัดส่วนการลงทุนร้อยละ 18

เปรียบเทียบข้อมูลการค้า-การลงทุนประเทศ CLMV

หน่วย : ล้านบาท

ลำดับการ เข้าไป ลงทุนของ ไทย	ประเทศ	ขนาด เศรษฐกิจ ล้าน/USD ปี 2559	เศรษฐกิจ ขยายตัว %	ส่งออกรวม (ล้านบาท) ปี 2560 (F)	ส่งออก ขยายตัว %	ส่งออก ชายแดน (ล้านบาท) ปี 2560 (P)	ส่งออก ทางเรือ (ล้านบาท) ปี 2560 (F)	ประชากร (ล้านคน)	อัตรา ว่างงาน %
3	กัมพูชา	18,940	7.0%	172,067	16.03%	99,617	72,448	14.3	1.1%
2	สปป.ลาว	13,425	7.4%	135,217	-5.53%	132,116	3,101	6.77	-None-
4	เมียนมาร์	49,660	8.5%	153,448	1.63%	114,848	38,600	53-56	4.0%
1	เวียดนาม	217,102	6.1%	363,292	22.38%	55,979	307,313	90	4.41%
				824,024		402,560			

ข้อมูลปฐมภูมิ : กระทรวงพาณิชย์

ที่ผ่านมาประเทศไทยภายใต้เศรษฐกิจ 3.0 ได้ใช้นโยบายสนับสนุนอุตสาหกรรมการผลิตเพื่อการส่งออกเป็นหัวจักรขับเคลื่อนเศรษฐกิจให้เศรษฐกิจเติบโตต่อเนื่องมาโดยตลอด และประสบความสำเร็จในการเปิดรับการลงทุนจากต่างประเทศ (FDI : Foreign Direct Investment) จนสามารถพลิกกลับจากประเทศซึ่งต้องพึ่งพาการนำเข้ากลายเป็นประเทศส่งออกอันดับที่ 21 ของโลก และเป็นอันดับที่ 6 ในเอเชียแปซิฟิก ปัจจัยสำคัญมาจากจำนวนแรงงานในอดีที่มีเพียงพอและมีต้นทุนค่าจ้างที่เหมาะสมกับการแข่งขัน

ภายใต้สถานการณ์ที่เปลี่ยนไปจำนวนแรงงานของไทยในปัจจุบันนอกจากต้นทุนค่าจ้างที่สูงกว่าในภูมิภาค และความไม่พอเพียงเชิงปริมาณที่จะสนับสนุนภาคการผลิต การก้าวผ่านเศรษฐกิจ “Thailand 4.0” ขณะที่อุตสาหกรรมบางส่วนที่มีศักยภาพและเทคโนโลยีขั้นสูงอาจยังคงใช้ฐานการผลิตในประเทศ แต่บางคลัสเตอร์ซึ่งใช้แรงงานเข้มข้นอาจต้องพิจารณาทางเลือกเพื่อรักษาขีดความสามารถในการแข่งขันด้วยการย้ายฐานการผลิตไปประเทศซึ่งมีต้นทุนต่ำและแรงงานที่เพียงพอต่ออุปสงค์ โดยประเทศเป้าหมายซึ่งมีศักยภาพและกลุ่มทุนไทยทั้งรายใหญ่และเอสเอ็มอี สามารถเข้าถึงคือประเทศเพื่อนบ้านกลุ่ม “CLMV” ประกอบด้วย ประเทศกัมพูชา, สปป.ลาว, เมียนมาร์ และประเทศเวียดนาม ประเทศเหล่านี้มีชายแดนติดกับไทยทั้งทางบกและทางทะเล มีเส้นทางถนนสามารถขนส่งสินค้าได้สะดวก อีกทั้งกำลังมีการพัฒนาทางเศรษฐกิจและส่งเสริมรับการลงทุนจากต่างประเทศ ด้วยประชากรรวมกันมากกว่า 166 ล้านคน จึงมีศักยภาพเป็นฐานการผลิตและโอกาสสำหรับการส่งออกและตลาดภายใน

ค่าจ้างแรงงานประเทศ AEC (ประมาณ)

ปี 2560

ลำดับ	ประเทศ	เงินท้องถิ่น	ค่าจ้างแรงงานรายวัน (บาท)	รายเดือน (บาท)	อัตราแลกเปลี่ยน 28 ส.ค. 60 (บาท)	
1	สิงคโปร์	1,000 SGD / เดือน	833-	25,000-	24.795	SGD
2	ฟิลิปปินส์	16,000 เปโซ / เดือน	350-400-	9,100-12,000-	0.664	เปโซ
3	มาเลเซีย	1,225 ริงกิต / เดือน	326-	9,780-	7.897	ริงกิต
4	ไทย	-	305-310-	9,150-9,300-	-	
5	อินโดนีเซีย (เกาะบาหลี)	2.182 ล้านรูเปียะ / เดือน	163-230-	5,895-	0.0027	รูเปียะ
6	เวียดนาม (โฮจิมินห์ / ฮานอย)	3.5 ล้านดอง / เดือน	175-	5,250-	0.0015	ดอง
7	เมียนมาร์ (ย่างกุ้ง) (แรงงานทักษะ)	2.10 แสนจ๊าด / เดือน	165-180-	5,000-5,400-	0.0256	จ๊าด
8	กัมพูชา	4.07-5.23 แสนเรียว / เดือน	116-150	3,500-4,550	0.0081	เรียว
9	สปป.ลาว	9.5 แสนกีบ / เดือน	120-130	3,500-4,000-	0.0040	กีบ

บริบทความสำคัญด้านเศรษฐกิจของเมียนมาร์ซึ่งมีต่อประเทศไทย

ประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ (Republic Of The Union Myanmar) พื้นที่ประมาณ 676,578 ตารางกิโลเมตร (มากกว่าของไทย 1.31 เท่า) นครหลวงปัจจุบันคือนครเนปิดอร์ (Nay Pyi daw) ห่างจากเมืองย่างกุ้งประมาณ 350 กิโลเมตร จำนวนประชากรไม่แน่นอนประเมินว่าในปี 2559 มีจำนวน 56,861,178 คน เป็นชาติพันธุ์พม่าประมาณร้อยละ 68, ไทใหญ่ร้อยละ 9, กะเหรี่ยงร้อยละ 7, ยะไข่ร้อยละ 4, มอญร้อยละ 2, สัญชาติอื่นๆ และอินเดียร้อยละ 2 ประชากรเมียนมาร์ส่วนใหญ่ร้อยละ 89 นับถือศาสนาพุทธ เป็นประเทศที่ติดชายแดนไทยเป็นระยะทางยาวมากสุด ประเทศไทยเป็นนักลงทุนอันดับ 2 อันดับ 1 คือประเทศญี่ปุ่นมีโรงงานประมาณ 40 แห่ง ภาษีนิติบุคคลร้อยละ 30 ระยะเวลาการยกเว้นภาษีขึ้นอยู่กับการลงทุนในพื้นที่ซึ่งรัฐบาลกำหนด เช่น เป็นพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งจะยกเว้นภาษีสูงสุดถึง 8 ปี

ประเทศเมียนมาร์มีแรงงานหนุ่ม-สาวจำนวนมากอัตราว่างงานประมาณร้อยละ 4.0 ค่าแรงเมียนมาร์ในนครย่างกุ้งมีการปรับตัวสูงค่อนข้างเร็วโดยค่าจ้างที่รัฐกำหนดไว้ประมาณ 4,400 จั๊ต/วัน หรือ 110 บาท (อัตราแลกเปลี่ยน 0.0256 บาท/จั๊ต หรือ 1 USD เท่ากับ 1,253 MMK) หากพอมีทักษะทำงานในโรงงานประมาณ 2.10 แสจัต/ต่อเดือน หรือประมาณ 5,400 บาท/เดือน แต่หากเป็นแรงงานมีทักษะเป็นเชลล์หรือเสมียนทำงานในสำนักงานวันละ 300-350 บาท แต่ค่าจ้างในพื้นที่ห่างไกลจะแตกต่างกัน

ปัจจุบันประเทศต่างๆ เริ่มให้ความสนใจลงทุนในประเทศเมียนมาร์ แต่ยังมีปัญหาด้านโครงสร้างพื้นฐานและไฟฟ้าไม่พอใช้ ประเทศต่างๆ ที่ลงทุน เช่น ญี่ปุ่น, ไทย, จีน, ไต้หวัน, เกาหลี, สิงคโปร์, มาเลเซีย,ฮ่องกง, สหรัฐ, ออสเตรเลีย, เวียดนาม, อินเดียส่วนใหญ่ลงทุนในนครย่างกุ้งและนิคมอุตสาหกรรม เช่น เขตทิลาวา, ไลอตาเยา,

ดราگون, เชปีตา, เมงกาละดอง, พะโค ฯลฯ อุตสาหกรรมที่ไทยไปลงทุน เช่น ปตท.สม. อุตสาหกรรมการ์เมนต์ รองเท้า ของเล่น ออกได้พาร์ท บะหมี่แปรรูป ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ ซีเมนต์และวัสดุก่อสร้าง เครื่องจักรการเกษตร ปุ๋ย ปลุยกยางพารา ฯลฯ

อย่างไรก็ตามในบรรดาประเทศสมาชิก AEC รวมทั้งประเทศเพื่อนบ้าน ประเทศเมียนมาร์หรือพม่า มีปฏิสัมพันธ์และบทบาทต่อคนไทยและประเทศไทยมากที่สุด เพราะนอกจากมีพรมแดนติดต่อกัน 10 จังหวัด ตั้งแต่ภาคเหนือ (จังหวัดเชียงราย) จนถึงภาคใต้ (จังหวัดระนอง) ระยะทางประมาณ 2,202 กิโลเมตร อีกทั้งแรงงาน เมียนมาร์มีบทบาทและความสำคัญอยู่ในระบบสังคมและเศรษฐกิจไทยค่อนข้างสูง เกี่ยวข้องกับแรงงานตั้งแต่ในบ้านเรือน แรงงานในภาคเกษตร-ประมง แรงงานภาคบริการ แรงงานก่อสร้าง แรงงานในภาคอุตสาหกรรมตัวเลข กระทรวงแรงงาน (2559) มีแรงงานประเทศเมียนมาร์จำนวน 723,360 คน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 61.40 ของแรงงาน ประเทศเพื่อนบ้าน (CLM) จากตัวเลขของเมียนมาร์ประเมินว่ามีแรงงานอยู่ในประเทศไทยประมาณ 2.0 ล้านคน จาก ข้อมูลของธนาคารโลก (ปี 2015) แรงงานเมียนมาร์ส่งเงินกลับประเทศปีละประมาณ 1,800 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือ 63,000 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 2.7-3.0 ของจีดีพี (เมียนมาร์) แสดงให้เห็นว่าเศรษฐกิจของประเทศต้องพึ่งพารายได้จากแรงงานทำงานในประเทศค่อนข้างสูง

ด้านข้อมูลเศรษฐกิจของเมียนมาร์ตัวเลขแต่ละแหล่งค่อนข้างแตกต่างกัน โดย GDP ในปี 2559 ประมาณ 71,275 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือประมาณ 2.352 ล้านล้านบาท ต่างกว่าไทยถึง 6 เท่า คาดว่าปี2560เศรษฐกิจจะขยายตัวได้ประมาณร้อยละ 7.5 ตัวเลขเงินเฟ้อประมาณร้อยละ 11.76 อัตราการว่างงานตามการคำนวณของ ILO ร้อยละ 3.5-4.0 การส่งออกคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 17.5 ของ GDP ตลาดหลัก เช่น ไทย อินเดีย จีน มาเลเซีย สิงคโปร์ ฯลฯ รายได้หลักของเมียนมาร์มาจากเงินส่งกลับของแรงงานซึ่งไปทำงานในต่างประเทศ เฉพาะประเทศไทยปีละไม่น้อยกว่า 63,000 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนอยู่ใน GDP ร้อยละ 2.8

ตัวเลขการนำเข้าและส่งออกไทย-เมียนมาร์ ปี 2560 คาดว่ามีมูลค่า 179,486 ล้านบาท ขยายตัวถดถอยร้อยละ 7.59 เป็นการส่งออก 153,448 ล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 1.63 ด้านการนำเข้าคาดว่าจะมีมูลค่า 64,639 ล้านบาท ขยายตัวถดถอยร้อยละ -21.78 การขยายตัวถดถอยสาเหตุเนื่องจากการนำเข้าก๊าซธรรมชาติจากเมียนมาร์คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 84 ของการนำเข้าทั้งหมด ขณะที่ราคาน้ำมันโลกตกต่ำทำให้ราคานำเข้าก๊าซธรรมชาติจากเมียนมาร์ลดลงร้อยละ 37.15

ประเทศเมียนมาร์ให้ความสำคัญกับประเทศไทยค่อนข้างอยู่ในระดับสูงเมื่อเทียบกับหลายประเทศ ส่วนหนึ่งจากประชากรเมียนมาร์จำนวนมากเคยเข้ามาทำงานในประเทศไทยคุ้นเคยกับคนไทยโดยเฉพาะเป็นประเทศนับถือศาสนาพุทธคล้ายกัน อีกทั้งเคยชินกับอาหารไทยและสินค้าอุปโภคบริโภค เครื่องใช้ไฟฟ้า รวมทั้งปัจจัยด้านการเกษตรเป็นที่นิยมของคนเมียนมาร์เนื่องจากมีคุณภาพถึงแม้จะมีราคาสูงกว่าสินค้าจากจีนแต่ได้รับความนิยมเชื่อถือ อีกทั้งคนเมียนมาร์เข้าถึงสื่อโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมนอกจากดูละครและเพลงไทยยังเห็นสื่อโฆษณาสินค้าไทย

รายการสินค้านำเข้าไทย-เมียนมาร์
มูลค่า 179,486 ล้านบาท (ปี2560F)

หน่วย : ล้านบาท

นำเข้า			
ลำดับที่	ชื่อสินค้า	ปี2559	ปี2560 F
1	ก๊าซธรรมชาติ	69,285.8	51,902.4
2	เนื้อสัตว์สำหรับการบริโภค	2,304.8	3,604.8
3	สัตว์มีชีวิตไม่ได้ทำพันธุ์	1,846.6	2,209.8
4	สินแร่โลหะอื่น ๆ เศษโลหะและผลิตภัณฑ์	1,792.2	2,025.2
5	พืชและผลิตภัณฑ์จากพืช	1,061.1	1,523.8
6	ไม้ซุง ไม้แปรรูปและผลิตภัณฑ์	1,276.3	1,477.3
7	สัตว์และผลิตภัณฑ์จากสัตว์	1,012.4	1,300.3
8	สัตว์น้ำสด แช่เย็น แช่แข็ง แปรรูปและกึ่งสำเร็จรูป	750.7	1,102.0
9	ผัก ผลไม้และของปรุงแต่งที่ทำจากผักและผลไม้	1,366.3	1,017.2
10	เครื่องจักรไฟฟ้าและส่วนประกอบ	390.6	716.0
11	ผลิตภัณฑ์โลหะ	110.4	410.8
12	เคมีภัณฑ์	440.5	406.3
13	เสื้อผ้าสำเร็จรูป	208.1	337.6
14	กล้อง เลนส์และอุปกรณ์การถ่ายรูป ถ่ายภาพยนตร์	302.7	325.2
15	กาแฟ ชา เครื่องเทศ	349.6	164.6

ที่มา : กระทรวงพาณิชย์

รายการสินค้าส่งออกไทย-เมียนมาร์
มูลค่า 179,486 ล้านบาท (ปี 2560F)

หน่วย : ล้านบาท

ส่งออก			
ลำดับที่	ชื่อสินค้า	ปี 2559	ปี 2560 F
1	เครื่องดื่ม	12,672.8	13,123.6
2	น้ำมันสำเร็จรูป	9,402.2	12,350.3
3	น้ำตาลทราย	10,432.9	11,618.3
4	เหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์	5,854.0	9,056.5
5	เครื่องจักรกลและส่วนประกอบของเครื่องจักรกล	7,943.1	8,844.1
6	เคมีภัณฑ์	6,467.7	7,043.5
7	ผลิตภัณฑ์ข้าวสาลีและอาหารสำเร็จรูปอื่นๆ	4,695.4	5,158.5
8	ผ้าผืน	5,238.8	4,935.0
9	เครื่องสำอาง สบู่ และผลิตภัณฑ์รักษาผิว	4,951.6	4,400.9
10	รถจักรยานยนต์และส่วนประกอบ	3,492.4	3,792.1
11	ผลิตภัณฑ์พลาสติก	3,732.1	3,626.5
12	ผลิตภัณฑ์ยาง	3,298.6	3,606.5
13	รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ	2,736.6	3,595.8
14	ปูนซีเมนต์	5,997.1	3,397.5
15	ผลิตภัณฑ์เภสัชภัณฑ์	2,555.1	2,738.9

ที่มา : กระทรวงพาณิชย์

มูลค่าการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์ (รายด่าน)
ปี2559-2560 (กรกฎาคม-มิถุนายน)

หน่วย : ล้านบาท

ด่าน	2558				2559				2560 (มกราคม-มิถุนายน)					
	รวม	ส่งออก	นำเข้า	ดุลการค้า	รวม	ส่งออก	นำเข้า	ดุลการค้า	รวม	ส่งออก	% YoY	นำเข้า	% YoY	ดุลการค้า
ด่านแม่สอด	69,060.59	68,997.00	63.59	68,933.41	80,696.12	80,629.03	67.09	80,561.94	38,834.52	38,795.82	-3.35	38.70	31.90	38,757.12
จุดบริการช่องทางอัตโนมัติ ในพื้นที่อำเภอแม่สอด	1,683.97	0.00	1,683.97	-1,683.97	2,429.43	0.00	2,429.43	-2,429.43	1,209.59	0.00	N/A	1,209.59	3.57	-1,029.59
สะพานมิตรภาพไทย-เมียนมาร์	807.86	0.00	807.86	-807.86	839.42	0.00	839.42	-839.42	703.57	0.00	N/A	703.57	59.11	-703.57
จุดบริการช่องทางอัตโนมัติ นอกพื้นที่อำเภอแม่สอด	703.65	0.00	703.65	-703.65	641.82	0.00	641.82	-641.82	490.57	0.00	N/A	490.57	47.99	-490.57
ด่านสังขละบุรี	112,457.77	1,123.41	111,334.36	-110,210.95	70,052.57	694.46	69,358.11	-68,663.65	26,278.91	283.34	-26.62	25,995.57	-29.35	-25,712.23
จุดผ่านแดนบ้านพุน้ำร้อน	74.21	0.00	74.21	-74.21	216.83	0.00	216.83	-216.83	149.03	0.00	N/A	149.03	-4.17	-149.03
ด่านระนอง	18,531.27	16,934.72	1,596.55	15,338.17	19,519.46	15,398.06	4,121.40	11,276.66	14,821.68	11,590.48	36.56	3,231.20	66.35	8,359.28
สถานีตรวจปล่อยสำหรับ คลังสินค้าทัณฑ์บน ด่านระนอง	0.56	0.00	0.56	-0.56	6.92	0.00	6.92	-6.92	0.00	0.00	N/A	0.00	N/A	0.00
ด่านแม่สาย	9,305.52	9,160.25	145.27	9,014.98	8,904.32	8,731.42	172.90	8,558.52	4,297.18	4,182.41	-14.28	114.77	32.88	4,067.64
ด่านเชียงแสน	3,653.49	3,653.49	0.00	3,653.49	3,243.01	3,241.27	1.74	3,239.54	2,146.72	2,146.61	36.27	0.11	-93.68	2,146.50
ด่านแม่สะเรียง	1,129.02	584.91	544.11	40.80	828.97	362.11	466.86	-104.75	427.47	177.55	-20.52	249.92	8.37	-72.37
ด่านแม่ฮ่องสอน	433.90	270.96	162.94	108.02	388.58	178.80	209.78	-30.98	209.34	156.25	82.74	53.09	-56.12	103.16
ด่านประจวบคีรีขันธ์	122.83	94.57	28.26	66.31	197.09	104.69	92.40	12.29	175.31	91.91	275.29	83.40	439.11	8.51
รวม	217,964.64	100,819.30	117,145.34	-16,326.04	187,964.53	109,339.84	78,624.69	30,715.15	89,743.91	57,424.38	2.91	32,319.53	-21.78	25,104.85

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศการสื่อสาร กรมการค้าต่างประเทศ

แม่สอดและเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดตาก

แม่สอดเป็นอำเภออยู่ในจังหวัดตากทางภาคเหนือด้านตะวันตกพื้นที่ติดชายแดนรัฐกะเหรี่ยงของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ มีแม่น้ำเมยซึ่งเป็นสาขาของแม่น้ำสาละวินเป็นพรมแดนธรรมชาติ เนื้อที่ประมาณ 1,986 ตร.กม. ประชากรประมาณ 155,860 คน (พ.ศ.2559) กล่าวกันว่าแม่สอดเป็นเมืองเดียวกันกับเมืองฉอดซึ่งปรากฏอยู่ในศิลาจารึกหลัก 1 ของพ่อขุนรามคำแหงมหาราช หรืออาจเป็นชื่อที่เพี้ยนจากภาษามอญ “เหมซ็อด” ปัจจุบันประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนตำบล 8 แห่ง และ เทศบาล 4 แห่ง ได้แก่ เทศบาลนครแม่สอด, เทศบาลตำบลแม่กุ, เทศบาลตำบลท่าสายลวด และเทศบาลตำบลแม่ตาว

ด้านศุลกากรแม่สอดเป็นประตูการค้าผ่านแดนไทย-เมียนมาร์ซึ่งมีมูลค่ามากที่สุด ปี2559 มีมูลค่า 80,696.12 ล้านบาท โดยเป็นการนำเข้าเพียง 67.09 ล้านบาทเท่านั้น สำหรับปี2560 คาดว่าการค้าผ่านแดนมีมูลค่าประมาณ 77,669.04 ล้านบาท ขยายตัวถดถอยร้อยละ 3.75 เป็นการขยายตัวลดลงต่อเนื่องมาตั้งแต่ปี2558

เขตเศรษฐกิจพิเศษตากเป็น 1 ใน 10 ของเขตเศรษฐกิจพิเศษซึ่งกรม.ได้มีการขับเคลื่อนมาหลายรัฐบาลแต่เพิ่งเป็นรูปธรรมในช่วงปี2558 มีเนื้อที่ 1,419 ตร.กม. ครอบคลุม 14 ตำบลใน 3 อำเภอ ได้แก่ อำเภอแม่สอด, อำเภอพบพระ และอำเภอแม่ระมาด สถานะล่าสุดนับตั้งแต่รัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา มีการประกาศเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนทั้ง 10 แห่งทั่วประเทศ จากรายงานของสำนักงานส่งเสริมการลงทุน (BOI) ช่วงปี2558-2560 (เมษายน) มีการอนุมัติโครงการส่งเสริมจำนวน 36 โครงการ เงินลงทุน 7,951 ล้านบาท

สำหรับเขตเศรษฐกิจพิเศษตากในช่วงระยะเวลาเดียวกัน (2558-เมษายน 2560) มีโครงการยื่นขอส่งเสริม 22 โครงการ ซึ่งผ่านการอนุมัติส่งเสริมการลงทุน 19 โครงการ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 52.77 ของจำนวนโครงการทั้งหมด (10 จังหวัด) เงินลงทุน 3,401 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 42.76 โดยโครงการลงทุน เช่น โรงงานผลิตชุดชั้นใน, ยกทรง, เสื้อโค้ท, เสื้อผ้าสำเร็จรูป, กางเกงยีนส์, เครื่องกลึงอัตโนมัติ, เครื่องจักรกลการเกษตร, รถกึ่งพวง, ชิ้นส่วนเหล็กหล่อ, คอนเทนเนอร์, ผลิตภัณฑ์พลาสติก ฯลฯ

ด้านการเตรียมพื้นที่จำนวน 2,182 ไร่ อยู่ระหว่างการออกโฉนดและมีการเตรียมการเปิดจดทะเบียนแรงงานเมียนมาร์ในลักษณะไป-กลับสามารถพำนักได้ไม่เกิน 30 วัน มีการเตรียมพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานรองรับ เช่น ขยายสนามบิน, การก่อสร้างทางหลวงหมายเลข 12, ถนนเลียบเมือง, สะพานข้ามแม่น้ำเมยแห่งที่ 2 ซึ่งในส่วนฝั่งไทยเสร็จแล้ว แต่ฝั่งเมียนมาร์ยังติดปัญหาด้านการเจรจากับชนกลุ่มน้อย

เห็นได้ว่าการอนุมัติโครงการส่งเสริมการลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษทั้ง 10 จังหวัด มูลค่าครึ่งหนึ่งอยู่ในจังหวัดตากแสดงให้เห็นถึงศักยภาพเชิงพื้นที่ ทั้งด้านความพร้อม, โครงสร้างพื้นฐาน, แรงงานเมียนมาร์ และการเชื่อมโยงทั้งด้านการค้าการลงทุนกับประเทศเมียนมาร์ โดยมีอำเภอแม่สอดเป็นประตูเศรษฐกิจสำคัญมีการค้าผ่านแดนกับประเทศเมียนมาร์ในปี2560คาดว่าจะมีมูลค่า 77,669.04 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 43.30 ของการค้าผ่านแดน (รวม) ระหว่างไทยกับประเทศเมียนมาร์

นโยบายด้านเศรษฐกิจและลงทุนของรัฐบาลเมียนมาร์

รัฐบาลประชาธิปไตยของเมียนมาร์หลังชนะเลือกตั้งท่วมท้นเมื่อต้นปี 2016 นายอู ทิน จอ ได้เป็นประธานาธิบดีโดยมีนางออง ซาน ซูจี เป็นประธานาธิบดีเงาในฐานะที่ปรึกษาแห่งรัฐ หลังผ่านมามีครั้งไม่พบนโยบายและแผนพัฒนาเศรษฐกิจที่ชัดเจนเหมือนสมัยอดีตประธานาธิบดี เต็ง เส่ง เพราะนโยบายหลักคือสร้างความปองดองในประเทศและยุติการสู้รบของชนกลุ่มน้อยต่างๆ ทำให้นักลงทุนไม่มั่นใจว่า รัฐบาลพรรคเอ็นแอลดี (NLD) ของนางซูจีจะสามารถบริหารเศรษฐกิจของประเทศที่มีมูลค่า 67,000 ดอลลาร์ได้

อย่างไรก็ตามการชะลอตัวลงของเศรษฐกิจเมียนมาร์เป็นผลจากรัฐบาลสั่งระงับโครงการก่อสร้างในเมืองหลวงของประเทศเพื่อทบทวนผลกระทบด้านต่างๆและระงับการเปิดสัมปทานลงทุนด้านปิโตรเลียมตลอดจนเหมืองแร่เพื่อสร้างความหลากหลายแก่ระบบเศรษฐกิจ การเปลี่ยนแปลงนโยบายเศรษฐกิจนำไปสู่ภาวะความไม่แน่นอนทางเศรษฐกิจ อีกทั้งเป็นประเทศที่ไม่มีการพัฒนามานานหลายสิบปี ช่วงต้นปี 2560 บรรดาผู้นำธุรกิจทั้งภายในและต่างชาติเรียกร้องให้รัฐบาลเมียนมาร์ปฏิรูปกฎระเบียบให้เอื้อต่อการเข้ามาของนักลงทุนจากต่างประเทศต่างๆ ซึ่งประเทศเมียนมาร์อยู่อันดับ 170 จาก 190 ประเทศของดัชนีความง่ายในการดำเนินธุรกิจของธนาคารโลก (เวิลด์แบงก์)

ข้อจำกัดการบริหารด้านเศรษฐกิจประเทศของนางซูจีแตกต่างจากรัฐบาลอดีตประธานาธิบดีเต็ง เส่ง อย่างชัดเจนท่ามกลางความคาดหวังภาคเอกชนและอุตสาหกรรมซึ่งอยากเห็นเศรษฐกิจมีการเดินหน้า หลังจากรัฐบาลที่มาจากรัฐบาลประชาธิปไตยขึ้นมาบริหารประเทศอย่างเต็มที่และประเทศสหรัฐยกเลิกมาตรการคว่ำบาตรแก่เมียนมาร์ ปัญหาในขณะนี้เรื่องเศรษฐกิจไม่ได้เป็นปัญหาอันดับต้นๆของประเทศเพราะรัฐบาลและรัฐสภาให้ความสำคัญด้านความมั่นคงโดยเฉพาะการแก้ปัญหาความแตกแยกในประเทศ (Unity) การดำเนินกลยุทธ์ของรัฐบาลเมียนมาร์ที่ไม่มีประสบการณ์ด้านเศรษฐกิจส่งผลต่ออัตราขยายตัวของเศรษฐกิจในปีงบประมาณล่าสุดอยู่ระดับต่ำที่สุดนับตั้งแต่ปี 2554

ขณะที่การลงทุนโดยตรงของต่างชาติ (เอฟดีไอ) ในเมียนมาร์ปรับตัวลดลง 22% อยู่ที่ 2,200 ล้านดอลลาร์ในปี 2559 เมื่อเทียบกับปีก่อนหน้านี้ แม้จะเพิ่มขึ้นมากกว่า 2 เท่าของอัตราเฉลี่ย เอฟดีไอแทนที่รัฐบาลจะกลับแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจปี 2554-2557 กลายเป็นว่า นางซูจี แนะนำให้นักลงทุนให้คิดว่าทำอย่างไรจึงจะมีส่วนร่วมกระบวนการสร้างสันติภาพในเมียนมาร์ ซึ่งคำแนะนำนี้นักลงทุนต่างชาติที่เข้าร่วมประชุมเห็นว่าเป็นเหมือนการส่งสารว่า “นักลงทุนต้องพึ่งพาตัวเอง”

นักลงทุนบางกลุ่มกล่าวตำหนิถึงการหารือแนวโน้มมาเกี่ยวกับการลงทุนด้านการผลิตไฟฟ้าทั้งที่ไฟดับทั้งเมืองจนเป็นเรื่องปกติและการแต่งตั้งรัฐมนตรีขึ้นมากำกับดูแลด้านเศรษฐกิจที่ไม่มีพื้นภูมิความรู้ด้านเศรษฐกิจ ขณะที่กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (ไอเอ็มเอฟ) คาดการณ์ในแง่ดีว่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (จีดีพี) ของเมียนมาร์จะขยายตัวประมาณ 7.5% ในปีนี้หลังจากปีที่แล้ว ขยายตัว 6.3% ต่างชาติที่มาลงทุนรายใหญ่ เช่น บริษัทพума เอนเนอร์จี ของสิงคโปร์กลายเป็นบริษัทต่างชาติรายแรกๆที่ได้รับอนุญาตให้เข้าไปจัดจำหน่ายน้ำมันในเมียนมาร์ เมื่อเดือน พฤษภาคม 2560 ตามมาด้วยบริษัท วิซามาสเตอร์การ์ดที่ได้ไฟเขียวให้ออกบัตรเครดิตในประเทศนี้ได้เป็นครั้งแรก

นอกจากนี้รัฐบาลเมียนมาร์กำลังปฏิรูปการบริหารจัดการหนี้สินของประเทศและกระจายเงินสู่ประชาชนระดับล่างซึ่งจะช่วยพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศให้สามารถแข่งขันกับประเทศอื่นๆได้ เพราะปัจจุบันเงินกระจุกอยู่ที่นายทุนเพียงไม่กี่ราย ประเทศเมียนมาร์เคยเป็นประเทศหนึ่งที่มั่นคงที่สุดในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หลังจาก

ผ่านพ้นสงครามโลกครั้งที่ 2 แต่กลายมาเป็นหนึ่งในประเทศที่ยากจนที่สุดเมื่ออยู่ภายใต้การปกครองของทหารนานหลายสิบปี รวมถึงการอยู่ภายใต้ระบบทุนนิยมเอื้อพวกพ้องและถูกชาติตะวันตกคว่ำบาตรเศรษฐกิจ

จากข้อมูลจากหน่วยงานด้านเศรษฐกิจของเมียนมาร์รายงานว่าปีที่ผ่านมาผลิตภาพแรงงาน (Productivity) และการลงทุนของเมียนมาร์ถือว่าต่ำสุดในภูมิภาคและต่ำกว่าค่าเฉลี่ยถึง 3 เท่า ขณะเดียวกันธุรกิจท้องถิ่นกระจุกอยู่ในพื้นที่ภาคกลาง โดย 1/3 ธุรกิจลงทุนในนครย่างกุ้งประมาณ 23,000 แห่ง อีก 1/3 ธุรกิจลงทุนในเมืองมัณฑะเลย์ประมาณ 19,000 แห่ง

ขณะเดียวกันนิคมอุตสาหกรรมในเขตทิลาวามีธุรกิจต่างชาติลงทุนจริงยังไม่มากใช้แรงงานรวมกันเพียง 8,000 คน ในรายงานยังระบุว่าธุรกิจท้องถิ่นและต่างชาติซึ่งลงทุนมีการจดทะเบียนถูกต้องประมาณร้อยละ 75 และการเสียภาษีส่วนใหญ่ไม่ค่อยถูกต้อง

ตารางวันหยุดประจำปีของเมียนมาร์

ลำดับ	วันหยุดประจำปีของเมียนมาร์	
1	Wednesday 4 January 2017	Independence day (วันอิสรภาพ)
2	Sunday 12 February 2017	Union day
3	Thursday 2 March 2017	Peasant day
4	Monday 13 March 2017	Tabaung Full moon day
5	Monday 27 March 2017	Armed Forces (วันสถาปนากองทัพแห่งชาติเมียนมาร์)
6	Wednesday 12 April 2017	Myanmar New Year (วันสงกรานต์ / วันปีใหม่เมียนมาร์)
7	Wednesday 13 April 2017	Water Festival day (วันสงกรานต์ / วันปีใหม่เมียนมาร์)
8	Friday 14 April 2017	Water Festival day (วันสงกรานต์ / วันปีใหม่เมียนมาร์)
9	Saturday 15 April 2017	Water Festival day (วันสงกรานต์ / วันปีใหม่เมียนมาร์)
10	Monday 17 April 2017	Water Festival day (วันสงกรานต์ / วันปีใหม่เมียนมาร์)
11	Tuesday 18 April 2017	Water Festival day (วันสงกรานต์ / วันปีใหม่เมียนมาร์)
12	Wednesday 19 April 2017	Water Festival day (วันสงกรานต์ / วันปีใหม่เมียนมาร์)
13	Thursday 20 April 2017	Water Festival day (วันสงกรานต์ / วันปีใหม่เมียนมาร์)
14	Friday 21 April 2017	Water Festival day (วันสงกรานต์ / วันปีใหม่เมียนมาร์)
15	Monday 1 May 2017	World Worker day (วันแรงงานแห่งชาติ)
16	Tuesday 10 May 2017	Kasson Full moon day (วันวิสาขบูชา)
17	Saturday 8 July 2017	Waso Full moon day (วันอาสาฬหบูชา)
18	Wednesday 19 July 2017	Martyr day (วันวีรบุรุษแห่งชาติ)
19	Thursday 5 October 2017	Thadingyut Full moon day (วันออกพรรษา)
20	Friday 3 November 2017	Tazaungmon Full moon day (วันปล่อยโคมไฟ)
21	Monday 13 November 2017	National day (วันชาติเมียนมาร์)
22	Monday 18 December 2017	Kayin New Year day (วันปีใหม่กะเหรี่ยง)
23	Monday 25 Dec 2017	Christmas Day (วันคริสต์มาส)

การค้า-การลงทุนในประเทศเมียนมาร์

ความสำเร็จอยู่ที่การบริหารความแตกต่าง

การลงทุนในประเทศเพื่อนบ้านล้วนมีระบบการเมืองการปกครองที่แตกต่างกับประเทศไทยโดยสิ้นเชิง เช่น สปป.ลาว และเวียดนามเป็นประเทศสังคมนิยม กรณีประเทศเมียนมาร์ยังไม่เป็นเอกภาพยังมีรัฐซ้อนรัฐ กฎเกณฑ์ ข้อบังคับหรือรายละเอียดในบัตรส่งเสริมการลงทุน (MIC) อาจต้องมีการปรับให้สอดคล้องกับข้อเท็จจริง อีกทั้งประเทศเมียนมาร์ระบบการนำเข้า-ส่งออกและโลจิสติกส์ยังไม่เป็นสากลและขาดมาตรฐานมีทั้งแบบทางการและแบบกึ่งทางการ โดยการลงทุนในประเทศเหล่านี้ต้องทำตัวให้สอดคล้องและกลมกลืนไม่ใช่เข้าไปเปลี่ยนแปลง

บางธุรกิจหากไม่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนอาจลงทุนได้ 70% หรือธุรกิจบริการ หรือธุรกิจเทรดดิ้ง ซื้อขายไป ต่างชาติอาจลงทุนไม่ได้หากจะอนุมัติหรือคนที่ถือหุ้นแทนต้องพิจารณาความเสี่ยงขึ้นศาลมักแพคดีและยังผิดกฎหมาย แต่มีแนวโน้มว่าจะแก้ไขให้ต่างชาติถือหุ้นได้ 65%

อย่างไรก็ดีการย้ายฐานการผลิตหรือการลงทุนในกลุ่มประเทศเหล่านี้ถือเป็นโอกาสเพราะตลาดภายในเพิ่งเปิด มีต้นทุนค่าแรงต่ำกว่าไทย มีจำนวนแรงงานรองรับมากและส่วนใหญ่ยังหนุ่มสาว ต้นทุนการผลิตโดยรวมต่ำกว่าไทย โดยเฉพาะสิทธิประโยชน์ทางภาษี GSP ได้รับการยกเว้นจากประเทศที่พัฒนาแล้ว อีกทั้งประเทศเมียนมาร์มีชายแดนทางเหนือติดกับจีน, ทางตะวันตกติดกับอินเดียและบังคลาเทศ และทางเหนือจรดได้มีชายแดนติดกับประเทศไทย ทำให้การขนส่งทางถนนผ่านด่านแม่สอด-เมียวดี-ย่างกุ้ง ใช้เวลาเพียง 2-3 วัน อีกทั้งคนเมียนมาร์วัฒนธรรมคล้ายกับไทยประชาชนเป็นมิตรและนิยมบริโภคอาหารและสินค้าอุปโภค-บริโภคจากไทย สินค้าไทยจัดเป็นพรีเมียมเกรด การขยายการค้าการลงทุนจึงเป็นโอกาสและทางเลือกของผู้ประกอบการซึ่งอนาคตการขาดแคลนแรงงานระดับปฏิบัติการจะเป็นประเด็นสำคัญระดับชาติ

กล่าวคือทางเลือกและโอกาสของการย้ายฐานการผลิตของไทยอาจไม่ได้อยู่ที่ต้นทุนหรือค่าแรงที่ต่ำกว่าเพียงปัจจัยเดียว แต่เกี่ยวข้องกับปัจจัยภายในของไทยในอนาคตการขาดแคลนแรงงานจะเป็นวิกฤตของประเทศ ด้วยโครงสร้างที่เป็นอยู่ในปัจจุบันปัญหาการขาดแคลนแรงงานระดับปฏิบัติการและกึ่งแรงงานไร้ทักษะซึ่งเป็นปัญหาระดับชาติ ถึงจะมีตลาด มีเทคโนโลยี แต่ไม่มีแรงงาน และแรงงานในอนาคตจะเป็นแรงงานในระดับอุดมศึกษาถึงร้อยละ 60 ทำให้ขาดแรงงานในระดับปฏิบัติการทำให้มีทางเลือกในการหางานและเลือกงานโดยเฉพาะภาคบริการ

ขณะที่อุตสาหกรรมบางคลัสเตอร์อาจต้องมีการปรับใช้เทคโนโลยีแทนแรงงาน เช่น แปรรูปอาหาร แปรรูปเกษตร โรงงานทำสับปะรดเพื่อการส่งออก โรงงานแปรรูปอาหารทะเล โรงงานทำรองเท้า ฯลฯ อาจไม่มีทางเลือกมากนักหากไม่ย้ายโรงงานไปประเทศเพื่อนบ้านซึ่งประเทศเมียนมาร์ในอนาคตจะเป็นทางเลือกที่ดีที่สุดเมื่อเทียบกับประเทศกัมพูชา, สปป.ลาว และเวียดนาม

การลงทุนในเมียนมาร์มีโอกาสแต่ต้องบริหารความเสี่ยง

1. สามารถขอส่งเสริมการลงทุนผ่าน MIC ได้รับสิทธิประโยชน์ด้าน
ภานำเข้า , ภานินิบุคคล

2. ธุรกิจ Joint Venture สัดส่วน 70:30 จดทะเบียนขั้นต่ำ 50,000 เหรียญสหรัฐ
ต้องชำระครั้งหนึ่งเมื่อขอหนังสือทะเบียนธุรกิจ (อายุ 5 ปี)

3. การเปิดบัญชีธนาคารต้องเปิดทั้งสกุลเหรียญสหรัฐ และสกุลเงินจ๊าด (MMK)

4. ธุรกิจ Trading ไม่อนุญาตให้ชาวต่างชาติดำเนินธุรกิจสงวนให้คนเมียนมาร์เท่านั้น (ลงทุน 1
หุ้นถึงเป็น JV Company) สามารถตั้งหุ้นส่วนอนินิท้องถิ่นแต่ต้องมีการบริหารความเสี่ยง

5. ภานิชของเมียนมาร์ : ประกอบด้วย ภานิชการค้า Commercial Tax 5% ,
ภานิชหัก ณ ที่จ่าย Withholding Tax 2% , ภานิชธุรกิจ/นินิบุคคล 25%

หากต้องการลงทุนในประเทศเมียนมาร์ ต้องทำอย่างไร

- 1) **วิสัยทัศน์** ด้วยการทบทวนขีดความสามารถในการแข่งขันในระยะ 5-10 ปีข้างหน้า ทั้งด้านส่งออกและการ
จำหน่ายในประเทศ บางธุรกิจอาจใช้เทคโนโลยีทดแทนคนหรือใช้แรงงานไม่มากต้นทุนค่าแรงมีสัดส่วน 5-7%
อาจไม่จำเป็นต้องย้ายฐานการผลิต (ขึ้นอยู่กับวิสัยทัศน์ของผู้บริหาร)
- 2) **ประเมินโอกาสหรือภัยคุกคาม** การเปิด AEC และความก้าวหน้าพัฒนาการของกลุ่มประเทศ CLMV ทั้งด้าน
ขีดความสามารถในการแข่งขัน, คู่แข่งในอุตสาหกรรมเดียวกันต่างมีการย้ายการผลิต ต้องประเมินให้ออกว่า
เป็นโอกาสหรือเป็นหยนะของธุรกิจ
- 3) **วิเคราะห์จุดแข็ง** เช่น การเคลื่อนย้าย-เทคโนโลยี-ผลิตภัณฑ์หลัก (Product Champion) ที่จะนำร่องเป็นจุด
แข็งแกร่งย้ายฐานการผลิต
- 4) **ความพร้อมของธุรกิจ** ทั้งด้านทรัพยากรมนุษย์, การบริหารจัดการ ขีดความสามารถของผู้บริหาร โดยเฉพาะ
ทุนเกี่ยวข้องกับสภาพคล่องระยะอย่างน้อย 2-3 ปี เพราะการลงทุนนอกประเทศเป็นการลงทุนหวังผลระยะยาว
2-3 ปีแรกอาจขาดทุนต้องประเมินสภาพคล่องให้ขาด หากใช้เงินทุนหมุนเวียนไปลงทุนต้องระมัดระวัง

- 5) **เลือกพื้นที่ลงทุน** โดยให้สอดคล้องกับลักษณะธุรกิจ-อุตสาหกรรม เช่น ต้นทุนการผลิต-ค่าจ้าง เช่น ต้นทุนโลจิสติกส์ ต้นทุนค่าไฟฟ้า-ค่าน้ำ ต้นทุนภาษี, กฎหมายการลงทุน, สิทธิประโยชน์, ปัญหาคนกลุ่มน้อย, โครงสร้างพื้นฐานต่างๆ, คน-แรงงาน และค่าใช้จ่ายธุรกิจต่างๆ บางอุตสาหกรรมต้องการใกล้เมืองหรือท่าเรือเพื่อประหยัดต้นทุนขนส่ง บางอุตสาหกรรมต้องการใกล้แหล่งวัตถุดิบหรือค่าจ้างที่ต่ำกว่าในหัวเมืองหลัก
- 6) **เลือกหุ้นส่วนหรือตัวแทนให้ถูก** ความล้มเหลวของการลงทุนในประเทศเมียนมาร์ เกี่ยวข้องกับการหาหุ้นส่วนที่จะมาสนับสนุนธุรกิจไม่ใช่มาหาทำกำไรหรือเอาเปรียบจากการเป็นหุ้นส่วน มีผลประโยชน์ทับซ้อน เช่น มีนอกมีใน, ทำให้ต้นทุนสูงหรือนำธุรกิจเข้ามาแข่งขัน ขณะเดียวกันตัวแทนด้านกฎหมายหรือที่ปรึกษาทั้งของไทยและนักกฎหมาย-บัญชีของประเทศที่จะเข้าไปลงทุนต้องหาเมื่ออาชีพเข้าธุรกิจหรือมีความสัมพันธ์ที่ดีกับเจ้าหน้าที่รัฐ มิฉะนั้นจะเป็นหายนะและความล้มเหลว
- 7) **ประเมินความเสี่ยง** ต้องประเมินทุกด้านทั้งด้านต้นทุน กฎหมาย ภาษี ทั้งระดับประเทศ ระดับท้องถิ่น ภาษีและต้นทุนแฝงในรูปแบบต่างๆ กฎหมายแรงงาน ปัญหาโครงสร้างพื้นฐาน ถนน ไฟฟ้า น้ำประปา ความยาก-ง่ายของการนำเงินออกจากประเทศ ด้านคอร์รัปชันในรูปแบบต่างๆ การเก็บหนี้ รูปแบบการค้า โดยเฉพาะระยะเวลาคืนทุน

เขตเศรษฐกิจประเทศเมียนมาร์

พื้นที่ลงทุนประเทศเมียนมาร์นอกจากเมืองย่างกุ้ง และพะโค ยังมีเมืองมัณฑะเลย์ซึ่งเป็นเมืองใหญ่อันดับ 2 อยู่ภาคเหนือตอนกลางของประเทศมีประชากรประมาณ 6.4 ล้านคน ทางภาคตะวันออกมีเมืองมะละแหม่งเป็นรัฐมอญประชากร 2 ล้านคน เป็นเมืองท่องเที่ยวชายทะเลที่สำคัญ เมืองผาองซึ่งมีนิคมอุตสาหกรรมและมีจังหวัดเมียวดีติดชายแดนไทยอำเภอแม่สอด ภาคใต้เมืองสำคัญ เช่น เมืองเยห์ เมืองดาเวย์ (ทวาย), มะเร็ก (มะริด) และจังหวัดเกาะสอง (ตรงข้ามจังหวัดระนอง) ส่วนภาคเหนือ เช่น เขตเศรษฐกิจพิเศษจ้าวเปี้ยว รัฐยะไข่ (อารากัน) เมืองลาโซเชื่อมต่อกับเมืองรู่ลี่ มณฑลยูนนานของประเทศไทย

ประเทศเมียนมาร์ประกาศนโยบายการลงทุนสำหรับต่างชาติตั้งแต่ปี 2014 สมัยประธานาธิบดี เต็ง เส่งโดยมีการแก้ไขหลายครั้งปัจจุบันยังไม่นิ่ง หน่วยงานรับผิดชอบคือคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนประเทศเมียนมาร์หรือ MIC : Myanmar Investment Commission แต่ยังคงขออนุญาตอีกหลายหน่วยงานกว่าจะตั้งโรงงานได้ ในภาคโลจิสติกส์ต่างชาติสามารถถือหุ้นได้ร้อยละ 70 การลงทุนด้านการขนส่งและธุรกิจค้าปลีก-ค้าส่ง และธุรกิจบริการบางประเภทยังสงวนสิทธิให้เฉพาะคนเมียนมาร์

เขตเศรษฐกิจที่สำคัญของเมียนมาร์

- 1) **เขตเศรษฐกิจพิเศษทวาย** จังหวัดทวายรัฐบาลไทยลงนามข้อตกลงพัฒนาท่าเรือน้ำลึกและเขตเศรษฐกิจพิเศษแต่ไม่คืบหน้า โดยรัฐบาลไทยปีค.ศ.2017 ให้เงินกู้รัฐบาลเมียนมาร์ 4,500 ล้านบาทสร้างถนนจากทวาย-พุน้ำร้อน จังหวัดกาญจนบุรี (ปัจจุบันรัฐบาลจีนจากจีนได้รับลงทุนด้านท่าเรือและพื้นที่การลงทุน)
- 2) **เขตเศรษฐกิจพิเศษทิลาวา** อยู่ในเขตทิลาวาห่างจากนครย่างกุ้งประมาณ 26 กิโลเมตร มีท่าเรือน้ำลึกใกล้เคียงพื้นที่ 2 แห่ง มีทางรถไฟ มีโรงงานประมาณ 50-55 แห่งจากนักลงทุนต่างชาติ 13 ประเทศ
- 3) **เขตเศรษฐกิจพิเศษจ้าวผั่ว** รัฐยะไข่ รัฐวิสาหกิจจากประเทศจีนได้รับสัมปทานมีการก่อสร้างท่าเรือและวางท่อส่งก๊าซและท่อส่งน้ำมันดิบและโครงการทางรถไฟสายชิตต่วย-ยูนาน ระยะทาง 990 กิโลเมตร
- 4) **เขตอุตสาหกรรมปลอดภาษีและเพื่อการส่งออกเมียนมาร์จังหวัดเมียวดี** (Free Zone & Export Processing Zone) ห่างชายแดนแม่สอดประมาณ 16 กิโลเมตร ปัจจุบันเป็นเขตฟรีโซนใหญ่เป็นอันดับ 2 รองจากเขตฟรีโซนลาโซ-ร่วยลี่ ทางภาคเหนือ (ติดชายแดนจีน)

นอกจากนี้เมียนมาร์ยังมีเขตเศรษฐกิจพิเศษและนิคมอุตสาหกรรมอีกหลายแห่งทั้งในนครย่างกุ้ง, เมืองพะโค, เมืองผาอาน, เมืองเมะล่าย, นิคมอุตสาหกรรมรอบปริมณฑลย่างกุ้ง เช่น เขตทิลาวา, ไคตยา, เซปีตา, ดราก่อน, ดราก่อนชากัน, เมงกาลาดอง ฯลฯ ในต่างจังหวัด เช่น เมืองสิเรียมหรือปาเต็ง, มัณฑะเลย์, ลาโซ, ท่าชีเหล็ก, เมียวดี, มะริด ฯลฯ ส่วนใหญ่เป็นโรงงานขนาดเล็กอยู่นอกเขตส่งเสริมการลงทุน ประเทศเมียนมาร์ในอดีตเป็นประเทศที่เคยมีเศรษฐกิจรุ่งเรืองก่อนที่จะเข้าสู่ยุคทหารปิดประเทศและกลับฟื้นเปิดประเทศในสมัยรัฐบาลนายพลเต็ง เส่ง ต่อเนื่องมาสู่ยุคนางออง ซาน ซูจี

การค้า-การลงทุนผ่านทางถนนเป็นข้อได้เปรียบของไทย

จากการมีโครงสร้างทางถนนเชื่อมโยงกับประเทศเมียนมาร์ทำให้การนำเข้า-ส่งออกของไทยไปเมียนมาร์ส่วนใหญ่เป็นการค้าผ่านชายแดน ตัวเลขการค้าผ่านแดนทางถนนปี 2559 มีมูลค่าประมาณ 187,964.53 ล้านบาท ขยายตัวถดถอยร้อยละ 13.76 เป็นการส่งออกผ่านพรมแดนมูลค่า 109,339.84 ล้านบาท ขยายตัวถดถอยร้อยละ +8.45 และการนำเข้ามูลค่า 78,624.69 ล้านบาท ขยายตัวถดถอยร้อยละ -32.88 ในปี2560 คาดว่าการนำเข้า-ส่งออกผ่านชายแดนไทย-เมียนมาร์อาจมีมูลค่า 179,486 ล้านบาท ด้านชายแดนหลัก คือ ด้านแม่สอด จังหวัดตาก (เมียวดี-ย่างกุ้ง) คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 43.30 อันดับสองคือด่านสังขละบุรี สัดส่วนประมาณร้อยละ 29.30

เส้นทางโลจิสติกส์ทางบกไทย-เมียนมาร์ มีด่านถาวร 5 แห่งและจุดผ่อนปรน 14 แห่ง ส่วนใหญ่ขนส่งผ่านชายแดนเข้าไปตั้งแต่รัฐฉานซึ่งอยู่ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือผ่านด่านแม่สาย-ท่าชีเหล็ก-ตองจี, ด่านรัฐกะยาผ่านท่าจังหวัดแม่ฮ่องสอน-หลอยก่อ, รัฐกะเหรี่ยงผ่านด่านแม่สะเรียง-ผาปูน, สำหรับเส้นทางโลจิสติกส์เข้าด้านตะวันตกจากนครย่างกุ้งผ่านด่านแม่สอด-เมียวดี ด้านภาคใต้ของเมียนมาร์ผ่านด่านหลัก เช่น สังขละบุรี ด่านเจดีย์สามองค์เข้าสู่รัฐยะไข่และมณฑลตะนาวศรี (ทวาย มะริด เกะซอง) นอกจากนี้สินค้าไทยขนส่งผ่านท่าเรือระนอง-เกาะสอง ซึ่งสินค้าไทยขนส่งทางถนนได้สะดวกและมีต้นทุนต่ำทำให้ได้รับความนิยมทั้งด้านคุณภาพและราคาที่คนเมียนมาร์พอรับได้

ข้อได้เปรียบของไทยคือมีพรมแดนติดต่อกับเมียนมาร์ตั้งแต่ภาคเหนือจนจรดภาคใต้และรัฐบาลที่ผ่านมาให้ความสำคัญโดยการสร้างถนนและสะพานเชื่อมโยงกับเมืองสำคัญของเมียนมาร์ ขณะที่สินค้าจีนในด้านต้นทุนขนส่งสูงกว่าไทยเพราะต้องขนจากฐานการผลิตทางภาคกลางและภาคตะวันออกของประเทศ ระยะทางยาวเข้าพรมแดนพม่าที่ด่านรัฐลี-ลาโซ พื้นที่อยู่ทางรัฐฉานตอนเหนือ ซึ่งประชากรที่มีอำนาจซื้ออยู่ที่นครย่างกุ้ง เขตพะโค เขตทิลาวา และมะริด-เกาะสองซึ่งอยู่ทางตอนใต้ของประเทศ (อัตราแลกเปลี่ยนทางการ 2.56 บาท ต่อ 100 จ๊าด)

ด่านชายแดนเชื่อมโยงการค้า บริการ การลงทุน ไทย-เมียนมาร์
การค้าผ่านแดน (ปี2559) มูลค่า 187,964.53 ล้านบาท ดุลการค้า 30,715.15 ล้านบาท

 ด่านแม่สอด-เมียวดี-ย่างกุ้ง (จ.ตาก) มูลค่าการค้าชายแดน นำเข้า 67.09 ล้านบาท ส่งออก 80,629.03 ล้านบาท	 ด่านแม่สาย-ท่าขี้เหล็ก-ตองจี-เนปีดอร์ (จ.เชียงราย) มูลค่าการค้าชายแดน นำเข้า 172.90 ล้านบาท ส่งออก 8,731.42 ล้านบาท	 ด่านพุน้ำร้อน-ทิกเก้-ทวาย-เยห์ (จ.กาญจนบุรี)
 ด่านสิงขร-มะริด (จ.ประจวบคีรีขันธ์) มูลค่าการค้าชายแดน นำเข้า 92.40 ล้านบาท ส่งออก 104.69 ล้านบาท	 ท่าเรือระนอง-เกาะสอง (จ.ระนอง) มูลค่าการค้าชายแดน นำเข้า 4,121.40 ล้านบาท ส่งออก 15,398.06 ล้านบาท www.tanitsorat.com	 เส้นทางขนส่งชายแดนไทย-เมียนมาร์

แม่สอด : ประตุการค้าไทย-เมียนมาร์

การค้าระหว่างไทย-เมียนมาร์ กว่า 75% อยู่ในรูปของการค้าชายแดน โดยเฉพาะด่านแม่สอด จ.ตาก เป็นประตูการค้าที่สำคัญที่สุดระหว่างไทย-เมียนมาร์ ในปี2559 มีมูลค่าส่งออกผ่านด่านนี้ถึง 80,629 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 73.7 ของมูลค่าการส่งออกรวมทุกด่านจากไทยไปเมียนมาร์ โดยเป็นถนนสายหลักเส้นทางทางการค้าจากแม่สอดที่จะต่อไปยังเมืองสำคัญอื่นๆของเมียนมาร์ โดยจุดหมายปลายทางคือนครย่างกุ้งระยะทางราว 450 กิโลเมตร (เดิมระยะทาง 480 กิโลเมตร)

ปัจจุบันการขนส่งข้ามแดนใช้สะพานมิตรภาพไทย-เมียนมาร์แห่งที่ 1 ขณะที่สะพานมิตรภาพแห่งที่ 2 ผังไทยเสร็จแล้วแต่ติดปัญหาด้านเมียนมาร์ไม่สามารถส่งมอบพื้นที่เพราะติดปัญหาชนกลุ่มน้อย แต่ข้อเท็จจริงการขนส่งสินค้าส่วนใหญ่ใช้ท่าเรือเอกขนิรมแม่น้ำเมยซึ่งมีประมาณ 20-21 ท่า โดยขนส่งสินค้าใช้เรือหางยาวจากฝั่งเมียนมาร์

สินค้าต้องผ่านพิธีการศุลกากรจากฝั่งไทยก่อนและไปเปลี่ยนรถบรรทุกที่ศูนย์ขนส่งและกระจายสินค้าในเขตพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษเพื่อการส่งออก (EPZ : Special Economic Zone) ห่างจากชายแดนประมาณ 10 กิโลเมตร สินค้าส่วนใหญ่ เช่น อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์, เครื่องดื่ม, น้ำมันเชื้อเพลิง, น้ำตาลทราย, เหล็ก, เคมีภัณฑ์, พลาสติก, ปูนซีเมนต์, อุปกรณ์และวัสดุก่อสร้าง ฯลฯ

เส้นทางขนส่งจากชายแดนไทยรถบรรทุกของไทยจะวิ่งเข้าไปสู่ปลายทางที่เขตการค้าเมียวดี (Myawaddy Trade Zone) ซึ่งเป็นจุดตรวจสินค้าก่อนกระจายสินค้าไปเมืองหลัก โดยรถบรรทุกของไทยจะต้องขนถ่ายเปลี่ยนรถบรรทุกของเมียนมาร์ซึ่งบริเวณนี้จะเป็น “Logistics Park” มีคลังสินค้า, การแพ็คเกจจิ้ง ถัดมาในบริเวณใกล้เคียงกันเป็นที่ตั้งของนิคมอุตสาหกรรมเมียวดี (Myawaddy Industrial Zone) เป็นที่น่าสังเกตว่ามีโรงงานตั้งอยู่เพียงไม่กี่แห่ง ส่วนหนึ่งอาจมาจากข้อจำกัดด้านแรงงาน เพราะชาวเมียนมาร์ในเมืองเมียวดีส่วนใหญ่มักข้ามมาทำงานฝั่งไทยเพื่อรับค่าจ้างแรงงานที่สูงกว่า (ปัจจุบันค่าแรงขั้นต่ำของเมียนมาร์อยู่ที่วันละ 4,400 จ๊าดหรือราว 110 บาทเท่านั้น) อย่างไรก็ตามบริเวณชายแดนแม่สอด-เมียวดี น่าจะเป็นโอกาสที่ดีของธุรกิจโลจิสติกส์ เนื่องจากเป็นจุดกระจายสินค้าระหว่างไทย-เมียนมาร์

จากนั้นเส้นทางจะแยกไป 2 ทางหากจะไปยังกั๋งต้องแยกทางขวาซึ่งเส้นทางมุ่งหน้าสู่เมืองผาอ่างเมืองหลวงของรัฐกะเหรี่ยง ในช่วงแรกใช้ถนนสายเมียวดี-กอกาเร็กเป็นระยะทางราว 45 กิโลเมตร โดยรัฐบาลไทยเป็นผู้สนับสนุนงบประมาณการก่อสร้างเป็นเส้นทางคมนาคมทางบกสำคัญเชื่อมจากไทยไปถึงเมืองชั้นในของเมียนมาร์เส้นทางสายนี้ได้ช่วยร่นระยะเวลาเดินทางจากราว 3-4 ชั่วโมง เหลือเพียงชั่วโมงกว่าๆ เนื่องจากเส้นทางสายเก่าเป็นทางขึ้นเขาแคบและคดเคี้ยวและยังต้องใช้การเดินทางเดียวสลับกับแบบวันคู่-วันคี่ (รถไม่สามารถสวนทางกันได้)

ถนนสายเมียวดี-กอกาเร็ก นับเป็นถนนที่ดีที่สุดในเมียนมาร์ หลังสิ้นสุดถนนสายนี้ก็เข้าสู่ภูมิลักษณ์ผสมหินบดที่พื้นถนนขรุขระตลอดทาง ในอดีต (ปี 2551) การขนส่งสินค้าผ่านเส้นทางเก่าซึ่งต้องอ้อมขึ้นเขาทนินคียะจะต้องใช้ความระมัดระวังในการบรรทุกสินค้าให้ดีเพราะมีโอกาสที่สินค้าจะเสียหายได้ง่าย นอกจากนี้ถนนมีขนาดเล็กเพียง 1 ช่องจราจรที่ต้องขับรถสวนทางกัน รถโดยสารจึงไม่สามารถทำความเร็วได้มากนัก เฉลี่ยอยู่ที่ราว 30 กิโลเมตร/ชั่วโมง ส่งผลให้การเดินทางไปยังเมืองผาอันต้องใช้เวลากว่าครึ่งวันเลยทีเดียว

ปัจจุบันตลอดเส้นทางสายใหม่จากเมืองเมียวดี-ผาอ่าง-มะละแหม่ง-ย่างกุ้ง มีด่านเก็บค่าผ่านทางเป็นจำนวนมากนับได้เกือบ 20 แห่ง ซึ่งรัฐบาลเมียนมาร์ให้สัมปทานภาคเอกชนในการสร้างและดำเนินการเก็บค่าผ่านทาง ทำให้ต้นทุนค่าขนส่งผ่านเส้นทางนี้ค่อนข้างสูงแต่คงไม่มีทางเลือกเนื่องจากจะช่วยร่นระยะเวลาขนส่งสินค้าจากแม่สอดไปยังกั๋งภายใน 2-3 วันซึ่งเร็วกว่าการขนส่งสินค้าจากทางเรือแหลมฉบัง-ท่าเรือย่างกุ้ง ซึ่งใช้เวลานานกว่า 20 วัน (เพราะต้องเปลี่ยนเรือที่สิงคโปร์/ปีนัง)

เมืองผาอ่างหรือผาอันเป็นเมืองหลวงของรัฐกะเหรี่ยงมีนิคมอุตสาหกรรมผาอ่างตั้งมาแล้วตั้งแต่ปี 2553 ซึ่งตั้งอยู่ริมถนนสาย กอกาเร็ก-ผาอ่าง-มะละแหม่ง ทางนิคมได้จัดสรรพื้นที่ลงทุนภายในเขตอุตสาหกรรมเป็น 4 โซน ตามประเภทนักลงทุนได้แก่ โซน 1 สำหรับนักลงทุนต่างชาติ โซน 2 สำหรับนักลงทุนรัฐกะเหรี่ยง โซน 3 สำหรับนักลงทุนทั่วไปในเมียนมาร์ และโซน 4 สำหรับผู้ประกอบการ SMEs แต่ค่อนข้างมีปัญหาด้านสาธารณูปโภคโดยเฉพาะไฟฟ้าไม่เพียงพอและต้นทุนโลจิสติกส์สูงเพราะห่างจากท่าเรือย่างกุ้ง 400 กิโลเมตรและห่างจากท่าเรือแหลมฉบัง 600-700 กิโลเมตร ทำให้ที่ผ่านมาการลงทุนเน้นด้านการจำหน่ายในประเทศ เช่น ผลิตภัณฑ์ซีเมนต์ ฯลฯ

ทำเลที่ตั้งของเมืองผาองเหมาะที่จะเป็นศูนย์กระจายสินค้าไปยังพื้นที่ทางตอนใต้ของเมียนมาร์เป็นอีกหนึ่งทางเลือกการลงทุน ปัจจุบันมีนักลงทุนที่เข้าไปตั้งโรงงานแล้ว จำนวน 14 แห่ง ส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมเบา อาทิ โรงงานผลิตเฟอร์นิเจอร์และโรงงานพลาสติก โรงงานแปรรูปอาหารทะเล ขณะที่โรงงานอีก 20 แห่งอยู่ระหว่างการก่อสร้าง และยังเหลือพื้นที่ว่างอีกราว 40% หลังจากนั้นเส้นทางมุ่งหน้าไปเมืองตะโหล่ง พะโค (หงสาวดี) และนครย่างกุ้งใช้เวลาจากชายแดนไทยประมาณ 1 วันเต็ม

ข้อมูลด้านโลจิสติกส์ของประเทศเมียนมาร์

- 1) **เส้นทางขนส่งหลัก** คือ เส้นทางเมียวดี-กอกาเร็ก ระยะทาง 45 กิโลเมตร ไทยให้เมียนมาร์กู้เงินระยะยาว จากนั้นเป็นเส้นทาง ผาอง-ย่างกุ้ง เป็นถนนลาดยางญี่ปุ่นให้การสนับสนุน ระยะเวลาขนส่งจากชายแดนแม่สอดจนถึงย่างกุ้งระยะเวลาเฉลี่ยประมาณ 2-3 วัน โดยรถจากด่านแม่สอด (จังหวัดตาก) ข้ามสะพานมิตรภาพแห่งที่ 1 หรือถ่ายสินค้าลงเรือข้ามแม่น้ำเมย (มีท่าเรือ 21 แห่ง) โดยสินค้าจะต้องนำไปขนถ่ายลงที่ศูนย์ขนส่งเมียวดีอยู่ห่างจากชายแดนประมาณ 10 กิโลเมตร ใกล้กับเขตอุตสาหกรรมส่งออกเมียวดี เพื่อขนสินค้าลงรถบรรทุกทุกของเมียนมาร์ซึ่งส่วนใหญ่เริ่มขนถ่ายในช่วงค่ำ (เพราะรถที่วิ่งกลับจากย่างกุ้ง) โดยรถบรรทุกเมียนมาร์จะออกจากศูนย์ขนส่งช่วงเช้า (วันรุ่งขึ้น) ประมาณ เวลา 08.00 น. (เวลาเมียนมาร์) โดยใช้เวลาเดินทางรวมเวลาพักรถประมาณ 12 ชั่วโมงจะถึงศูนย์ขนส่ง “บาเยนง” ในนครย่างกุ้ง โดยสินค้าจะถูกขนถ่ายลงเพื่อรถเปลี่ยนรถบรรทุกไปจุดหมายปลายทาง ระยะเวลาจากชายแดนแม่สอดถึงศูนย์ขนส่งบางเยนง (ย่างกุ้ง) ใช้เวลา 1 วันกับ 2 คืน

นอกจากนี้การขนส่งทางถนนยังมีด้านอื่นๆ ได้แก่ ด้านแม่สาย (เชียงราย)-ท่าขี้เหล็ก-ตองยี-เนปิดอว์ ด่านสิงขร (ประจวบคีรีขันธ์)-มะริด ด้านระนอง-เกาะสอง ในอนาคตด่านพุน้ำร้อน (กาญจนบุรี) -ทิกัก-ทวาย

2) **พิธีการศุลกากรและภาษี** การขนส่งสินค้าจากด่านแม่สอดไม่ว่าจะขนส่งสินค้าผ่านทางสะพานมิตรภาพฯ หรือขนส่งข้ามแม่น้ำเมยผ่านท่าเรือข้ามฝากทั้ง 21 แห่ง สินค้าทั้งหมดต้องไปเปลี่ยนถ่ายที่ศูนย์เปลี่ยนถ่ายเมียวดี เพื่อผ่านพิธีการศุลกากรของเมียนมาร์ซึ่งมีทั้งวิธีแบบทางการคือทำเอกสารถึงแม้จะมีการยกเว้นภาษี “0” โดยใช้ฟอร์ม D แต่ขั้นตอนยุ่งยาก ภาษีอื่นๆ เช่น ภาษีการค้า, ภาษีหัก ณ ที่จ่าย อาจรวมกันมากกว่าภาษีนำเข้าส่วนใหญ่ใช้วิธีการเหมาจ่ายตามลักษณะสินค้า ประเภทสินค้า น้ำหนัก หรือขนาดสินค้า โดยค่าภาษีจะรวมอยู่ในค่าขนส่ง

3) **ภาษีนำเข้า** แต่ละด่านมีความแตกต่างทั้งด้านอัตราภาษีและเอกสาร ภาษีนำเข้าใช้สิทธิประโยชน์อาเซียน (FORM-D) ซึ่งชายแดนค่อนข้างมีความยุ่งยาก ภาษีการค้า (Commercial tax) เก็บร้อยละ 5 ภาษีหัก ณ ที่จ่าย (Withholding tax) เก็บร้อยละ 2.0

อย่างไรก็ตามชายแดนอาจเลือกใช้ภาษีแบบท้องถิ่น (กึ่งทางการ) มีการประเมินภาษีตามน้ำหนัก ปริมาณ ประเภทสินค้าและมูลค่า อัตราภาษีขึ้นอยู่กับภาระจากรถบรรทุก นอกจากนี้ระหว่างทางยังสามารถถูกหน่วยงานต่างๆ ตรวจสอบ มีภาษีผ่านทางทั้งจากทหารและชนกลุ่มน้อย หรือถูกสุ่มตรวจจากเจ้าหน้าที่รัฐ ส่วนกลางที่มาจากกรุงเนปิดอว์ ซึ่งค่าใช้จ่ายเหล่านี้ส่วนใหญ่ผู้ให้บริการขนส่งเป็นผู้รับผิดชอบ

4) **การกระจายสินค้าที่นครย่างกุ้ง** เมื่อสินค้าเข้าไปในนครย่างกุ้งจะต้องเข้าไปขนถ่ายที่ศูนย์กระจายสินค้า “บาเยนนอง” แล้วจึงจะส่งต่อไปยังนิคมอุตสาหกรรมต่างๆ ซึ่งอยู่รอบๆ ย่างกุ้ง เช่น นิคมอุตสาหกรรมทิลาวา, เชปีตา, ดราก้อน, เมงกาลาดอง, ไลตยา และนิคมอุตสาหกรรมที่เมืองพะโค (หันสาวดี) และการขนส่งไปเมืองสำคัญทางเหนือ เช่น มัณฑะเลย์, นครเนปิดอว์, เมืองตองยี, เมืองยะไข่ ทางใต้ เช่น เมืองเยห์, เมืองทวาย, เมืองมะริด ส่วนทางภาคกลาง เช่น เมืองบาเต็ง (พะสิม), เมืองเมะละหม่ง ฯลฯ

เมืองสำคัญในการขนส่งกระจายสินค้าในประเทศเมียนมาร์ นอกจากนครย่างกุ้งเมืองหลักซึ่งเป็น HUB ของเมียนมาร์ที่สำคัญ เช่น

เมืองตองยี (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) เป็นเมืองหลวงของรัฐไทใหญ่ใช้เส้นทางหมายเลข 1 ย่างกุ้ง-เนปิดอว์-รัฐฉาน ระยะทาง 670 กิโลเมตร

เมืองมัณฑะเลย์ เป็นเมืองเศรษฐกิจการค้าการลงทุน และท่องเที่ยวทางภาคเหนือตอนกลาง ใช้เส้นทางหมายเลข 2 จากเมืองย่างกุ้ง-มิดิล-มัณฑะเลย์ ระยะทาง 850 กิโลเมตร

ด้านภาคใต้ เมืองสำคัญ เช่น เมืองเยห์ ใช้เส้นทางหมายเลข 8 ย่างกุ้ง-เมะละหม่ง-รัฐกะเหรี่ยง ระยะทาง 620 กิโลเมตร

5) **มาตรฐานขนส่ง** ถนนในประเทศส่วนใหญ่ไม่ได้มาตรฐานทางช่วงแคบมากและเป็นหลุมเป็นบ่อ รถบรรทุก เช่น ขนาด 12 ล้อ บรรทุกได้ 15 ตัน, รถขนาด 14 ล้อ บรรทุกได้ 15.5 ตัน และรถ 22 ล้อ บรรทุกได้ 32 ตัน อัตราค่าบริการคำนวณจากน้ำหนักและปริมาตร ผู้ทำธุรกิจของเมียนมาร์ขาดมาตรฐานระบบการประกันภัย ยังอยู่ระหว่างการพัฒนา ระบบGPSยังไม่มีและไม่มีการประกันเวลาและการติดตามสถานะขนส่ง ระบบแพ็คเกจจิ้งและการให้บริการยังเป็นแบบท้องถิ่น สินค้าเสียหาย 10-15 เปอร์เซ็นต์เป็นเรื่องปกติ

- 6) **การบริหารความเสี่ยง** การขนส่งทางถนนผ่านชายแดนและในประเทศเมียนมาร์ขาดความเป็นมาตรฐานและสากล รถบรรทุกส่วนใหญ่เป็นประเภทคลัมพ์ผ้าใบขนาดรถต่างกับประเทศไทย การขนส่งด้วยตู้คอนเทนเนอร์ขนาดใหญ่อาจไม่ใช่ทางเลือกเพราะเมื่อข้ามชายแดนต้องไปเปลี่ยนโหมดขนส่ง ซึ่งมาตรฐานการขนย้ายเป็นแบบท้องถิ่นมีความเสี่ยงด้านความเสียหาย รวมถึงการกระแทก อุบัติเหตุ และเสียหายจากน้ำฝน

LOGISTICS STADARD IN MYANMAR

ส่วนใหญ่การขนส่งข้ามแดนแม่สอด-เมียนมาร์ใช้ท่าเรือท้องถิ่น 22-24 แห่ง

LOGISTICS STADARD IN MYANMAR

(มาตรฐานขนส่งเมียนมาร์)

- รถบรรทุกเป็นแบบคลัมพ์ผ้าใบ
- ระบบประกันภัยอยู่ระหว่างการพัฒนา
- ระบบ Packaging ต้องพัฒนาอีกมาก
- ไม่มีระบบประกันเวลาและการติดตามสถานะขนส่ง (GPS / Tracking / Call Center)
- การขนส่งจะมีการเปลี่ยนถ่ายสินค้าตาม HUB เพราะมีการแบ่งเขตผลประโยชน์
- มีค่าธรรมเนียมระหว่างทางและระหว่างรัฐชาติพันธุ์
- ระบบขนถ่ายสินค้า (Lift On / Lift Off) ยังไม่มีมาตรฐานขาดเครื่องมือสินค้าเสียหาย 10-15% เป็นเรื่องปกติ

การลงทุนประเทศเมียนมาร์

การพิจารณาการลงทุนประเทศเมียนมาร์นอกจากปัจจัยด้านศักยภาพต่างๆและปัจจัยด้านเศรษฐกิจ จำเป็นที่จะต้องพิจารณาปัจจัยด้านการเมือง-ปัญหารัฐธรรมนูญและข้ออำนาจหลังยุคเปลี่ยนแปลงอำนาจ ชี้ให้เห็นถึงบริบทประเทศเมียนมาร์หลังยุคเปลี่ยนผ่านอำนาจไปสู่ระบอบประชาธิปไตย แต่ด้วยข้อจำกัดต่างๆโดยเฉพาะการช่วงชิงดุลอำนาจทั้งของรัฐบาลซึ่งมีนางออง ซาน ซูจี เป็นแกนนำ ซึ่งต้องการขับเคลื่อนให้มีระบบประชาธิปไตยเต็มรูปแบบ อีกทั้งภายใต้นโยบาย “Above The President” จะยังสามารถคงสถานะนี้ได้ต่อเนื่องนานเพียงใด

ขณะที่ฝ่ายกองทัพโดยมีพลเอกมิน อ่อง หล่าย เป็นตัวแทนของข้ออำนาจเก่ายังต้องการเปลี่ยนแปลงอย่างค่อยๆค่อยไป และยังให้ความสำคัญต่อการรักษาสถานภาพของฝ่ายทหาร รวมทั้งความเป็นเอกภาพประเทศหนึ่งเดียวของเมียนมาร์ สำหรับข้ออำนาจของกลุ่มชาติพันธุ์จำนวน 17 กลุ่ม ซึ่งเข้าร่วม “ประชุมปางโหลง” ณ กรุงเนปิดอว์ถือเป็นเพียงก้าวแรกในการต่อรองเพื่อสิทธิปกครองตนเองหลังจากสะดุดไปเมื่อ 70 ปีที่ผ่านมา ปัญหาความเป็นเอกภาพของเมียนมาร์คงไม่ใช่เรื่องง่ายที่จะให้เกิดการลงตัวของข้ออำนาจ เพราะทั้งรัฐบาลและกองทัพก็ยังมีช่องว่าง ขณะที่กลุ่มชาติพันธุ์ก็ยังมีกลุ่มย่อยไม่ได้เป็นเอกภาพ

ประเทศเมียนมาร์เสมือนเป็น “อัญมณีล้ำค่าของเอเชีย” และในอนาคตจะเป็นจุดหมายปลายทางการลงทุนทั้งของภูมิภาคและของโลก อนาคตของเมียนมาร์จึงขึ้นอยู่กับความปรองดองและความเป็นเอกภาพของรัฐซึ่งคงไม่ได้เห็นในเวลาอันใกล้ สำหรับประเทศไทยซึ่งมีพรมแดนใกล้ชิดและมีการเชื่อมโยงโครงสร้างพื้นฐาน กอปรทั้งปัจจัยเอื้อต่างๆ ล้วนเป็นโอกาสต่อการเข้าถึงทรัพยากร พลังงาน เศรษฐกิจ การค้า การลงทุน การท่องเที่ยว ฯลฯ

ทั้งนี้การมองเมียนมาร์ (Myanmar Outlook) ต้องมองให้ทะลุมิติต่างๆทั้งการเมือง สังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และความอ่อนไหว กฎแห่งความสำเร็จคือต้องยกระดับศักยภาพของผู้ประกอบการไทยให้หลุดออกจากมิติเพียงแค่การค้าชายแดนและหรือปฏิสัมพันธ์การค้าเพียงในระดับท้องถิ่น (Local Economic) เกี่ยวข้องกับการพัฒนาศักยภาพของเอสเอ็มอีและผู้ประกอบการซึ่งอยู่ในท้องถิ่นชายแดนให้มีขีดความสามารถในการแข่งขันในระดับภูมิภาค (Regional Competency) เกี่ยวข้องกับการเข้าใจประเทศเมียนมาร์และเข้าถึงโอกาสในช่วงที่ประเทศส่วนใหญ่ซึ่งมีขีดความสามารถในการแข่งขันเหนือกว่าไทยยังริรอต่อความชัดเจนของการปฏิรูป ประเด็นคือภาคธุรกิจ-เอกชนจะต้องเห็นโอกาสนี้เป็นช่วงจังหวะเหมาะสมที่จะเข้าถึงประเทศเมียนมาร์ ซึ่งโอกาสนี้คงไม่ดำรงอยู่ได้นาน เกี่ยวข้องกับวิสัยทัศน์และการเข้าใจปัญหาเมียนมาร์อย่างแท้จริง

นโยบายส่งเสริมการลงทุนของเมียนมาร์

ประเทศเมียนมาร์เปิดประเทศรับการลงทุนตั้งแต่สมัยรัฐบาลประธานาธิบดีเต็ง เส่ง ได้ให้ความสำคัญการลงทุนจากต่างประเทศโดยมีการจัดตั้งหน่วยงานส่งเสริมการลงทุน MIC : Myanmar Investment Commission และมีการผ่อนปรนเงื่อนไขต่างๆ มาโดยตลอด มีการเปิดเขตเศรษฐกิจพิเศษ เช่น เขตเศรษฐกิจพิเศษผัสนะเลย์ซึ่งอยู่ทางตอนกลางของประเทศ, เขตเศรษฐกิจพะโค, เขตเศรษฐกิจย่างกุ้ง, เขตเศรษฐกิจมาะละแหม่ง, เขตเศรษฐกิจผาอง, เขตเศรษฐกิจเมียวดี (ติดชายแดนแม่สอด) และเขตเศรษฐกิจพิเศษทวาย ซึ่งอยู่ระหว่างการศึกษาร่วมทุนระหว่างรัฐบาลไทยและรัฐบาลเมียนมาร์ซึ่งจะมีการสร้างท่าเรือน้ำลึก ขณะที่เส้นทางถนนจากทวาย-พุน้ำร้อน ระยะทาง 137 กิโลเมตร รัฐบาลก้าวหน้าไปมาก

สำหรับเขตการลงทุนซึ่งมีศักยภาพอยู่ที่เขตเศรษฐกิจพิเศษทิลาวา ห่างจากนครย่างกุ้งประมาณ 16-17 กิโลเมตร เป็นพื้นที่การลงทุนที่รัฐบาลเมียนมาร์ยุคประชาธิปไตยยังเดินทางและต่างชาติให้ความสำคัญมีเส้นทางเชื่อมโยงทั้งภาคเหนือและใต้ มีท่าเรือระดับมาตรฐาน 2 ท่า บนแม่น้ำพะโคคือท่าเรือเอเซียเวิร์ดพอร์ต และท่าเรือทิลาวา โดยท่าเรือทั้งสองรับสินค้าได้รวมกันมากกว่า 1.0 ล้าน TEU. คาดว่าในปี 2561 การก่อสร้างโรงงานไฟฟ้าขนาดใหญ่ซึ่งทางรัฐบาลญี่ปุ่นให้ความช่วยเหลือจะแล้วเสร็จจะทำให้เมียนมาร์เป็นที่หมายปลายทางของการลงทุนสำคัญของภูมิภาค ปัจจุบันท่าเรือทิลาวาประเทศสิงคโปร์เป็นนักลงทุนอันดับหนึ่ง รองลงมาคือญี่ปุ่น มาเลเซีย จีน เกาหลี และไทย ตัวเลขการลงทุนมกราคม-กรกฎาคม 2559 มีการลงทุนจริงมูลค่าประมาณ 3 หมื่นล้านบาท **สำหรับประเทศนอกเอเชียส่วนใหญ่จะเป็นการลงทุนผ่านประเทศสิงคโปร์เพื่อได้สิทธิประโยชน์ของอาเซียนจากสัดส่วนผู้ถือหุ้นร้อยละ 70**

ทั้งนี้รัฐบาลใหม่หลังเลือกตั้งหลังการเปลี่ยนผ่านอำนาจ โดยประธานาธิบดีอู ทิน จ่อ โดยมีนางออง ซาน ซูจี เป็นที่ปรึกษาแห่งรัฐ มีนโยบายให้การสนับสนุนการลงทุนจากต่างประเทศเพื่อให้เกิดการจ้างงานแบบค่อยๆ ค่อยๆ ไปเพราะพิจารณาความพร้อมของคนในประเทศและด้านความมั่นคง ประชากรของพม่าตัวเลขไม่ชัดเจนน่าจะประมาณ 56,861 ล้านคนส่วนใหญ่อยู่ในฐานะยากจน รายได้ต่อหัวต่อคนต่อปีประมาณ 1,005 เหรียญสหรัฐ เทียบกับประเทศไทยประมาณ 5,839 เหรียญสหรัฐ กำลังแรงงานของเมียนมาร์อย่างเป็นทางการประมาณ 18-20 ล้านคน เพราะส่วนใหญ่อยู่ในเขตพื้นที่รัฐปกครองตนเองและกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ กระจายอยู่ตามเขตป่า พื้นที่ทุรกันดาร และเขตภูเขาทางภาคเหนือของประเทศ อัตราค่าแรงของเมียนมาร์แตกต่างกันไปของแต่ละพื้นที่ สำหรับค่าจ้างแรงงานไร้ทักษะในนครย่างกุ้งประมาณ 165-180 บาท/วัน หากจบปริญญาตรีมีประสบการณ์ทำงานได้ 8,000-9,000 บาท หากพูดภาษาอังกฤษได้ก็จะสูงกว่า 15,000 บาท เพราะเป็นที่ต้องการของนักลงทุน ส่วนค่าเช่าอาคารหรือที่ดินเพื่อทำโรงงานสูงมากบางพื้นที่ค่าเช่าสูงกว่ากรุงเทพมหานคร

การเชื่อมโยงเศรษฐกิจ-การค้าการลงทุน และโลจิสติกส์ ต้องบริหารความเสี่ยงและเข้าใจบริบทของเมียนมาร์

1. ปัญหาการแข่งขันผลประโยชน์ระหว่างรัฐบาลกลางกับกลุ่มชาติพันธุ์ และกลุ่มผู้มีอำนาจ
2. ระบบการปกครองแบบรัฐซ้อนรัฐ (DOUBLE STATE)
3. ข้อตกลงระหว่างประเทศบนกระดาษอาจใช้ไม่ได้ในทางปฏิบัติ
4. โครงสร้างพื้นฐานที่รอการพัฒนาอีกมาก
5. ทำความเข้าใจกับกฎหมาย-รูปแบบการค้า-การลงทุน และหุ้นส่วนท้องถิ่น
6. ขาดแคลนแรงงานที่มีทักษะและวิชาชีพ
7. หากเป็นต่างชาติทุกอย่างแพงไปหมด โดยเฉพาะค่าเช่าและที่ดิน
8. อย่าคาดหวังมาตรฐาน-ระบบการเงิน-ความเป็นสากล และระบบยุติธรรม
9. กฎ-กติกา-สัญญา ในเมียนมาร์ทุกอย่างมีความไม่แน่นอน
10. เมียนมาร์เป็นโอกาสของอนาคต...แต่เข้าไปค้าขาย-ลงทุนต้องสอดคล้องไม่ใช่ไปฝัน

ข้อควรระวังในการลงทุนประเทศเมียนมาร์

- 1) กฎหมายไม่แน่นอนเปลี่ยนแปลงบ่อย แม้แต่บัตรส่งเสริมหรือใบอนุญาตต่างๆสามารถเปลี่ยนแปลงได้
- 2) การบริหารจัดการคน เกี่ยวข้องกับความรู้ในงาน, มาตรฐานของคนและระบบการศึกษา ทุกระดับต้องมีการอบรมฝึกงาน วัฒนธรรม ประเพณี และนิสัยใจคอแตกต่างจากคนไทย
- 3) ปัญหาแรงงานไร้ทักษะ ต้องฝึกใหม่หมด ออกบ่อย เปลี่ยนงานบ่อย ต้องฝึกบ่อยๆ แรงงานทักษะเริ่มหายาก และเลิกงาน ชอบงานบริการมากกว่างานอุตสาหกรรม
- 4) ระบบภาษีซับซ้อนไม่มีมาตรฐาน หากต้องการความถูกต้องอาจมีต้นทุนสูงจนอยู่ไม่ได้
- 5) คอร์รัปชันเป็นเรื่องปกติ ทั้งหุ้นส่วน - ลูกจ้างในบริษัทและเจ้าหน้าที่รัฐ
- 6) ต้นทุนแรงงานอาจต่ำกว่าไทย แต่ต้นทุนด้านอื่นอาจสูงกว่าไทย เช่น ค่าไฟฟ้า ค่าภาษีธุรกิจ ค่าประกันสังคม ค่าอาหาร ค่าที่พัก บางแห่งต้องมีพาหนะรับ-ส่ง ในด้านต้นทุนโลจิสติกส์สูงกว่าไทย โดยเฉพาะค่าขนส่งทางเรือ ถนนไม่ได้มาตรฐานระบบการขนส่งบางพื้นที่เป็นแบบพื้นบ้าน ระบบศุลกากรยังต้องพัฒนาอีกมากบางด่านอาจไม่มีใบเสร็จ โครงสร้างพื้นฐานส่วนใหญ่สภาพไม่ดีใช้เวลานานและบริหาร Just In Time ค่อนข้างลำบากอาจต้องมีสต็อกสินค้าสูงกว่าประเทศไทยค่อนข้างมาก
- 7) ระบบธนาคารเอาแน่นอนไม่ได้ การโอนเงิน อัตราแลกเปลี่ยนไม่แน่นอน ประเทศเมียนมาร์มีข้อจำกัดมากมาย มีชนกลุ่มน้อย, เขตอิทธิพล ซึ่งมีทหาร-ตำรวจ-เจ้าหน้าที่รัฐสนับสนุนอยู่เบื้องหลัง
- 8) การเข้าใจพื้นที่และวัฒนธรรมท้องถิ่น ประเทศเมียนมาร์ ให้ความสำคัญด้านวัฒนธรรม รวมทั้งด้านศาสนา สถานที่ศักดิ์สิทธิ์ ต้องเข้าใจในวิถีชีวิตของแต่ละพื้นที่ เกี่ยวข้องกับความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน บางพื้นที่เป็นเขตคุ้มครองพิเศษ
- 9) ระบบการเมืองแตกต่างจากไทย ประเทศสปป.ลาว แบ่งเป็นแขวงมีกฎหมายท้องถิ่นและใบอนุญาตในระดับแขวงและระดับส่วนกลาง ประเทศเมียนมาร์แบ่งเป็นรัฐ โดย 7 รัฐ รัฐบาลปกครองได้ อีก 7 รัฐปกครองตนเอง ภาษีนำเข้าส่งออกมีด่านทั้งด้านการและด้านชนกลุ่มน้อย มีแม้กระทั่งวันชาติกระเหรี่ยง ซึ่งเป็นวันหยุดราชการ
- 10) การบริหารความแตกต่าง การการลงทุนในประเทศเมียนมาร์ความสำเร็จอยู่ที่การบริหารความแตกต่างและบริหารต้นทุนด้านขนส่งและบริหารความเสี่ยงเพื่อแลกกับค่าแรงที่ต่ำกว่าไทยและโอกาสในการขยายตลาด
- 11) ระบบประกันภัยขาดมาตรฐาน ประเทศเมียนมาร์มีบริษัทประกันแต่เงื่อนไขค่อนข้างมากและบางพื้นที่ระบบประกันภัยยังไม่มีหรือไม่ได้มาตรฐาน บางเส้นทางไม่คุ้มครอง
- 12) ระบบศาลและการบังคับคดี นักลงทุนเป็นคนนอกและถูกมองว่าเอาเปรียบคนท้องถิ่น ระบบศาลประเทศของเมียนมาร์ ยืดหยุ่นได้หากสามารถเข้าถึง เมื่อขึ้นศาลต้องเข้าใจวลีนี้ หรือได้คำพิพากษาแต่การบังคับคดีเป็นคนละเรื่องกัน

ข้อควรรู้ระบบภาษีนำเข้าสินค้าเมียนมาร์

1. การเสียภาษีผ่านท่าเรือหลักกับผ่านชายแดนยังมีความแตกต่างกัน

2. พื้นที่ชายแดนยังเป็นพื้นที่ชนกลุ่มน้อยที่มีอำนาจในการวางระบบช่องทางหาเงินได้

3. การนำเข้าผ่านชายแดนต้นทุนสูงกว่าทางเรือ ผู้นำเข้าที่ผ่านชายแดน เพื่อลดต้นทุนการแข่งขัน ซึ่งส่วนหนึ่งมาจากผลต่างเรื่องภาษีนำเข้า

4. การเสียภาษีแบบใช้สิทธิประโยชน์ Form D อาจจะไม่ทำให้ภาระภาษีน้อยลงกว่าการทำแบบชายแดน

5. การคำนวณภาษีแบบชายแดนยังเป็นแบบท้องถิ่น (คิดแบบใช้ความรู้สึก ความเคยชิน) แต่อาจเกิดประโยชน์กับผู้นำเข้าในเรื่องต้นทุนการแข่งขัน

6. การขนส่งผ่านชายแดนอยู่ที่ต้องรู้จักสอดคล้องไม่ใช่เปลี่ยนแปลง

ศักยภาพการลงทุนของประเทศเมียนมาร์ไม่ใช่วันนี้แต่เป็นอนาคตข้างหน้า

ด้วยที่ตั้งภูมิรัฐศาสตร์ที่ตั้งติดกับมหาอำนาจทางเศรษฐกิจโดยทิศเหนือติดกับประเทศจีนตั้งแต่ทิเบต เสฉวน ยูนนาน ทิศตะวันตกติดกับประเทศอินเดียตั้งแต่รัฐอัสสัม นาคาแลนด์ มณีปุระ และทิศตะวันออกติดกับประเทศไทย ตั้งแต่ภาคเหนือจรดชายฝั่งทะเลอันดามัน ด้วยศักยภาพการลงทุนประเทศเมียนมาร์ในอนาคตจะเป็นที่หมายปองด้านการลงทุนจากประเทศต่างๆ เพราะความอุดมสมบูรณ์ด้านทรัพยากรธรรมชาติ พลังงานไฟฟ้าจากน้ำ ประมง สินแร่ อัญมณี ป่าไม้ โดยเฉพาะแหล่งก๊าซธรรมชาติ และน้ำมัน ซึ่งคาดว่าจะมีเป็นจำนวนมากซึ่งต่างชาติให้ความสนใจที่จะเข้าลงทุน ปัจจุบันประเทศไทยเป็นผู้ลงทุนสำรวจและขุดเจาะก๊าซธรรมชาติรายใหญ่ รวมทั้งการลงทุนพลังงานไฟฟ้า เช่น กฟผ. อินเตอร์เนชั่นแนล (EGATi) ลงทุนในโครงการไฟฟ้ามาตง 6,300 เมกะวัตต์ และโครงการไฟฟ้าอัสยีกำลังการผลิต 1,360 เมกะวัตต์

ประเทศเมียนมาร์ได้เปิดประมูลแหล่งสำรวจและขุดเจาะน้ำมันซึ่งได้รับความสนใจจากบริษัทข้ามชาติ เช่น Shell Oil, Mitsui Oil, Conoco, Chevron, Total จากฝรั่งเศส, Exxon Mobil จากสหรัฐฯ ในอนาคตหากมีการขุดเจาะและลงทุนอย่างจริงจังจะทำให้เกิดอุตสาหกรรมกลั่นน้ำมันและปิโตรเคมีคอล ซึ่งจะทำให้เมียนมาร์เป็นแหล่งผลิตพลาสติกโพลีเอสเตอร์ ซึ่งจะเป็อุตสาหกรรมต้นทางของหลายอุตสาหกรรม เช่น อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์พลาสติก อุตสาหกรรมเส้นใยสังเคราะห์ อุตสาหกรรมสิ่งทอ อุตสาหกรรมเคมี ซึ่งทั้งหมดที่กล่าวจะเป็นปัจจัยทำให้เมียนมาร์เป็นแหล่งลงทุนสำคัญทั้งในระดับภูมิภาคและในระดับโลก

อีกทั้งในช่วงต้นปี 2560 ประเทศเมียนมาร์บรรลุข้อตกลงกับจีนในการเชื่อมต่อระบบรางกับประเทศจีน โดยใช้ทางรถไฟจากเมืองลาโช (Lashio) หรือจีนเรียกว่า “ล่าเสี้ยว” ซึ่งอยู่ทางทิศเหนือของรัฐชานโดยเชื่อมกับทางรถไฟจีนที่เมืองมูเซ (Muse) และชายแดนจีนที่เมืองลุยลี่ (มณฑลยูนนาน) และสามารถเชื่อมต่อกับรถไฟหลักของจีนภายใต้โครงการ “One Belt and One Road” ศูนย์ ICD หรือเมียนมาร์เรียกว่า “ท่าบก” แห่งแรกของโครงการเตรียมสร้างขึ้นอยู่ใกล้กับเขตมยিং เมืองอมรปุระ รัฐมณฑลเฉยไ้ ใช้ระยะเวลาดำเนินโครงการ 2 ปี ภายใต้คณะกรรมการการค้าเศรษฐกิจและสังคมแห่งสหประชาชาติสำหรับเอเชียแปซิฟิก (UNESCAP) ตามข้อตกลงร่วมกันระหว่างทั้ง 2 รัฐบาล

ศูนย์ ICD หรือท่าบก ซึ่งรัฐบาลเมียนมาร์ได้ให้สัมปทานนักลงทุนจากประเทศจีนเนื้อที่ขนาด 75 เอเคอร์ มีสิ่งอำนวยความสะดวกด้านต่างๆ เช่นเดียวกับท่าเรือ โดยท่าบกจะมีท่าเลตตั้งอยู่ใกล้ทะเลแต่สถานีขนส่งอยู่ในแผ่นดินที่สามารถเชื่อมโยงไปยังท่าเรือจ้าวเปียวในรัฐอารากันหรือรัฐยะไข่เป็นท่าเรือน้ำลึกออกทะเลอ่าวเบงกอลพัฒนาโดยประเทศจีนซึ่งเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษอนุมัติพร้อมกับท่าเรือทวาย ขณะเดียวกันสินค้าต่างๆ จะสามารถบรรทุกส่งออกท่าเรืออย่างถึกและท่าเรือทิลาวาซึ่งศูนย์ไอซีดี (ICD) ผู้ลงทุนคือบริษัท เคอร์ โลจิสติกส์ และบริษัท รัชอร์ส โลจิสติกส์ ได้รับการคัดเลือกพร้อมลงนามในสัญญาเมื่อวันที่ 3 เม.ย. 2560 และบริษัท เคอร์ โลจิสติกส์ ได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการบนที่ดินขนาด 42.674 เอเคอร์ ส่วน รัชอร์ส โลจิสติกส์ ได้รับอนุญาตให้บริการบนพื้นที่ซึ่งแบ่งออกเป็นสองเขต คือ ขนาด 18.47 เอเคอร์ และ 13.36 เอเคอร์ โดยบริษัทเอกชนคาดว่าจะเริ่มก่อสร้างโครงการได้ทันทีหลังจากที่ได้รับมอบโอนที่ดินแล้วเสร็จ โดยท่าบกดังกล่าวจะเชื่อมต่อกับโครงสร้างพื้นฐานกับนโยบายเบลต์ แอนด์ โรด อินิเชียทิฟ กับถนนสายหลักของประเทศจีนโดยใช้ทางรถไฟสายลาโชมูเซ (Lashio-Muse)

โครงการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษและท่าเรือน้ำลึกทวาย

โครงการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษทวายและพื้นที่โครงการที่เกี่ยวข้องโครงการซึ่งเป็นเมกะโปรเจกต์ที่บริษัทอิตาเลียนไทย ดีเวล๊อปเมนต์ ได้สัมปทานพัฒนา 75 ปี แต่โครงการไม่มีความคืบหน้ามานานกว่า 4-5 ปี เนื่องจากเมียนมาร์มีการเลือกตั้งผู้นำคนใหม่ หลังจากมีความชัดเจนทางการเมือง โครงการนี้เริ่มกลับมาเดินหน้าได้อีกครั้ง โดยบริษัท อิตาเลียนไทย ดีเวล๊อปเมนต์ (ITD) และบริษัท โรจนะซึ่งเป็นผู้ชนะในสัญญาสัมปทานโครงการทวายในระยะเฟส 1 มูลค่าโครงการ 3.7 หมื่นล้านบาท ได้รับอนุมัติจากรัฐบาลเมียนมาร์ในช่วงเดือน กุมภาพันธ์ 2560 มีการเซ็นสัญญาจัดซื้อจัดจ้างพร้อมกับลงทุนวางระบบ

ทางผู้พัฒนาโครงการให้ข้อมูลว่ามีนักลงทุนได้หัน เกาหลีใต้ ญี่ปุ่น หลายร้อยรายสนใจลงทุนตั้งโรงงานในเขตเศรษฐกิจพิเศษทวายจำนวนมาก ธุรกิจที่ให้ความสนใจมาลงทุนก็มีทั้งธุรกิจสิ่งทอ อาหาร ซึ่งถ้ามาลงทุนก็จะทำให้เกิดการจ้างงานไม่ต่ำกว่า 6 หมื่น ถึง 1 แสนคน ส่วนเงินลงทุนเฟสแรก จำนวน 3.7 หมื่นล้านบาท ทางบริษัท อิตาเลียนไทย ได้รับบริษัทการสนับสนุนจากธนาคารกรุงเทพและธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย (ธสน.) หรือเอ็กซิมแบงก์ในการร่วมปล่อยกู้ (ซินดิเคทไลน์)

โครงการทวายเฟสแรก จะลงทุนในนิคมอุตสาหกรรมสาธารณูปโภค จะพัฒนาบนพื้นที่ 2 หมื่นไร่ จากจำนวนพื้นที่ในโครงการ 1.2 แสนไร่ ตามสัญญาโครงการมีระยะเวลาสัมปทาน 50 ปี และสามารถต่ออายุสัมปทานเพิ่มได้อีก 20 ปี ซึ่งถ้าเริ่มลงทุนได้ก็จะทำให้เริ่มขยายพื้นที่ในอุตสาหกรรมเพื่อให้นักลงทุนมาลงทุนได้ โดยคาดว่าจะอุตสาหกรรมต่างๆจะมาลงทุนได้ในปี 2562

สถานะล่าสุด (30 มิ.ย.60) ทางเอ็กซิมแบงก์ ระบุว่า บริษัท อิตาเลียนไทยฯ ยังไม่ได้ยื่นขอสนับสนุนสินเชื่อในโครงการก่อสร้างนิคมอุตสาหกรรมและท่าเรือทวายมาหากยื่นขอกู้ธนาคารจะพิจารณาตามขั้นตอนการขอสินเชื่อ โดยเฉพาะความเป็นไปได้ของโครงการเชิงพาณิชย์ หนึ่งโครงการก่อสร้างถนนเชื่อมโยงชายแดนไทยที่ด่านบ้านพุน้ำร้อนกับเขตเศรษฐกิจพิเศษทวายระยะทาง 138 กม. ใช้งบประมาณ 4,500 ล้านบาท ซึ่งคณะรัฐมนตรี (ครม.) ของไทยอนุมัติแล้วให้ความช่วยเหลือเป็นเงินกู้กับรัฐบาลเมียนมาร์ผ่านสำนักงานความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน (NEDA)

สถานะล่าสุด (สิงหาคม 2560) “ด้านการพัฒนาท่าเรือน้ำลึกและโรงไฟฟ้าขนาดเล็กอยู่ในระหว่างการศึกษาแบบก่อสร้างรายละเอียดเรื่องรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากรัฐบาลเมียนมาร์ ถ้าโครงการทวายเดินหน้าได้เราก็พร้อมสนับสนุนอยู่แล้วขึ้นอยู่กับว่าจะประเด็นเกี่ยวข้องกับการดึงนักลงทุนเข้าไปลงทุนในนิคมอุตสาหกรรมที่จะสร้างขึ้นได้มากแค่ไหน” ในช่วงปลายเดือนมิถุนายน 2560 รมว.คมนาคม (นายอาคม เติมพิทยาไพสิฐ) โดยที่ประชุมคณะกรรมการประสานงานร่วมระหว่างไทย - เมียนมาร์ เพื่อการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษทวายและพื้นที่โครงการที่เกี่ยวข้อง (เจซีซี) ครั้งที่ 8 ได้ข้อสรุปในการร่วมพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษทวายให้เป็นพื้นที่เศรษฐกิจรองรับการลงทุนภาคเอกชนทั้งของเมียนมาร์ - ไทย และภูมิภาคโดยรวม

รัฐบาลเมียนมาร์เร่งให้ไทยพัฒนาด่านเชื่อมโยงพื้นที่โครงการทวายสู่ชายแดนไทย-เมียนมาร์ ระยะทาง 138 กิโลเมตร โดยรัฐบาลเมียนมาร์จะลงทุนก่อสร้างเองภายใต้เงินกู้ของไทย ส่วนโรงไฟฟ้า ท่าเรือขนาดเล็ก (ยังไม่ได้กล่าวถึงท่าเรือน้ำลึก) อ่างเก็บน้ำ และนิคมอุตสาหกรรมพื้นที่ 27 ตร.กม. ทางบริษัท อิตาเลียนไทย ดีเวล๊อปเมนต์ (ไอทีดี) เป็นผู้รับจะหาแหล่งเงินมาลงทุน

นอกจากนี้ ได้เห็นร่วมที่จะพัฒนาโครงการทวายระยะแรกให้เป็นรูปธรรมโดยเร็ว เนื่องจากที่ประชุมคณะรัฐมนตรี (ครม.) รัฐบาลไทยได้เห็นชอบในหลักการโดยได้เสนอเป็นกรอบเงินกู้พิเศษให้รัฐบาลเมียนมาร์วงเงิน 4,500 ล้านบาท อัตราดอกเบี้ย 0.1% ปลอดชำระเงินต้นและดอกเบี้ย 10 ปี แรกรวมเวลาการกู้ 30 ปี

ขณะเดียวกันได้ตั้งคณะทำงานเฉพาะกิจ 2 ชุด จัดทำแผนงาน กรอบเวลาและแนวทางการดำเนินงานแต่ละเรื่องเสนอคณะกรรมการร่วม JCC ภายใน 3 เดือน คือ คณะทำงานเฉพาะกิจว่าด้วยการพัฒนาด่านเชื่อมโยงพื้นที่โครงการทวายสู่ชายแดน ไทย-เมียนมาร์ และคณะทำงานเฉพาะกิจว่าด้วยการพัฒนาโครงการทวายระยะแรก อย่างไรก็ตาม หลังจากเปลี่ยนรัฐบาลใหม่เมียนมาร์ได้ตั้งคณะกรรมการร่วมระดับสูง (เจเอชซี) โดยมีนายสมคิด จาตุศรีพิทักษ์ รองนายกรัฐมนตรีเป็นประธานร่วมและคณะกรรมการประสานงานร่วมของเมียนมาร์ (เจซีซี) โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมฝ่ายไทยและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์เมียนมาร์ เป็นประธานร่วม รวมถึงตั้งคณะกรรมการบริหารเขตเศรษฐกิจพิเศษทวายด้วย ซึ่งน่าจะจะมีนักลงทุนจากญี่ปุ่นและเกาหลีได้สนใจร่วมพัฒนาพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษมากที่สุดในอันดับต้นๆ

โครงการนิคมอุตสาหกรรมทวาย เมกะโปรเจกต์รัฐบาลไทย-เมียนมาร์

พื้นที่ชายทะเลหาดซั๊กแคร์ เมืองทวาย
ที่จะสร้างท่าเรือทวาย

การเมืองและอำนาจในเมียนมาร์

ประเทศเมียนมาร์ได้มีการเลือกตั้งครั้งประวัติศาสตร์เมื่อเดือนพฤศจิกายน 2558 โดยพรรค NLD หรือพรรคสันนิบาตแห่งชาติเพื่อประชาธิปไตย นำโดยนางออง ซาน ซูจี ได้รับคะแนนเสียงอย่างถล่มทลาย ทั้งในรัฐสภา (Pyithu Hluttaw) และวุฒิสภาหรือสภาแห่งรัฐ (Amyotha Hluttaw) แต่ด้วยรัฐธรรมนูญซึ่งปิดล็อกทำให้นางไม่สามารถขึ้นสู่ตำแหน่งผู้นำประเทศ ดังนั้นประธานาธิบดีของเมียนมาร์บนบริบทการเมืองใหม่คือนาย อู หิน จ่อ (U Htin Kyaw) เป็นประธานาธิบดีคนแรกในระบบประชาธิปไตยในรอบ 50 ปี โดยรัฐบาลใหม่ได้เข้ารับหน้าที่อย่างเป็นทางการเมื่อ 30 มีนาคม 2559 ขณะที่นางออง ซาน ซูจี ภายใต้นโยบาย “Above The President” ได้รับตำแหน่งรัฐมนตรีต่างประเทศและอีกหลายกระทรวงโดยเฉพาะตำแหน่งสำคัญเป็นที่ปรึกษาแห่งรัฐ

จากข้อมูลเชิงลึกทั้งชั่วคราวโดยพลเอก มิน อ่อง หล่าย โดยมีพลเอกอาวุโสตาน ช่วย เป็นที่ปรึกษา และชั่วคราวปฏิรูปประชาธิปไตย โดยมีนางออง ซาน ซูจี หัวหน้าพรรค “เอ็นแอลดี” เป็นแกนหลัก **สามารถตกลงในการปรองดองทางการเมืองเพื่อเดินทางประเทศ** โดยชั่วคราวจะพยายามลดบทบาทหลังจากหลังเสีย (Soft Landing) โดยยังสามารถคงความมั่นคง และมั่นคงของกลุ่มตนเองและประเทศ

ขณะที่ชื่อนางออง ซาน ซูจี ก็ไม่ต้องการปฏิรูปประชาธิปไตยแบบสุดขั้วเพราะปัญหาชนกลุ่มน้อยในหลายรัฐ เช่น รัฐชาน, ยะไข่, กะฉิ่น ฯลฯ ต้องการปกครองตนเอง โดยนางออง ซาน ต้องการจุดสมดุลระหว่างเศรษฐกิจ ด้านความมั่นคงและเดินทางประชาธิปไตย ที่ผ่านมาจึงเห็นการรวมขอมแบ่งหน้าที่กันชัดเจน

คำถามการเมืองเมียนมาร์พรรคเอ็นแอลดีได้เสียงข้างมากใน 2 สภา การเมืองของเมียนมาร์ได้เปลี่ยนผ่านจากระบบเผด็จการทหารไปสู่ประชาธิปไตย รัฐบาลใหม่จะสามารถปฏิรูปประเทศได้เต็มที่หรือไม่ “คำตอบคือ” ถึงแม้จะเปลี่ยนแปลงสู่ประชาธิปไตยแต่การเปลี่ยนถ่ายอำนาจยังมีข้อจำกัดและการเห็นการปฏิรูปประเทศแบบพลิกฝ่ามือคงเป็นสิ่งต้องใช้เวลามากพอสมควร เพราะรัฐธรรมนูญของเมียนมาร์ร่างโดยกองทัพใช้เวลาในการออกแบบกว่า 20 ปี นอกจากป้องกันการเช็คบิลย้อนหลัง ยังเพื่อคงสถานภาพของทหารไว้ให้มั่นคง กระทรวงสำคัญที่เกี่ยวกับความมั่นคง กระทรวงกลาโหม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงกิจการชายแดนเป็นโควตาของทัพ รัฐบาลไม่สามารถแต่งตั้งโยกย้ายข้าราชการในกระทรวงเหล่านี้ได้ กองทัพจึงคุมทั้งกำลังข้าราชการพลเรือน ทหาร และกองกำลังติดอาวุธต่างๆ ของประเทศ การประชุมด้านความมั่นคงเป็นเรื่องของกองทัพไม่เกี่ยวกับรัฐบาลและหากสถานการณ์ด้านการเมืองมีความเสี่ยงต่อความมั่นคงสามารถยุบสภาได้ อีกทั้งรัฐธรรมนูญระบุว่า 1 ใน 4 ของสมาชิกทั้งสองสภามาจากการแต่งตั้งของกองทัพ จึงเป็นการยากที่จะมีการแก้ไขรัฐธรรมนูญซึ่งจะต้องใช้เสียง 3 ใน 4 จึงสามารถแก้ไขได้

การประสานประโยชน์ของชั่วคราวอำนาจ การเมืองของเมียนมาร์ในด้านเกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจเป็นเรื่องของการลงตัวด้านการประสานประโยชน์และดุลยภาพรวมถึงการคานอำนาจ 3 ฝ่าย ซึ่งผู้ประกอบการที่จะเข้าไปลงทุนและทำการค้าในประเทศเมียนมาร์จะต้องเข้าใจกลไกอำนาจ 3 ฝ่ายในเมียนมาร์ ประกอบด้วย

1) **ฝ่ายกองทัพเกี่ยวข้องกับการรักษาสถานภาพชั่วคราวแก่** ผู้นำคือพลเอกมิน อ่อง หล่าย ผู้บัญชาการกองทัพเมียนมาร์ซึ่งเป็นผู้มีอำนาจสูงสุดทางทหารตัวจริงของเมียนมาร์ การเติบโตอยู่ในสายของนายพลตานฉ่วย ซึ่งยังคงเป็นผู้มากบารมีจากเดิมส่งให้นายพลเต็ง เส่ง เป็นผู้นำประเทศเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนถ่ายไปสู่ระบบประชาธิปไตยซึ่งยังคงรักษาสถานภาพและดุลอำนาจของกองทัพ แม้แต่กองทัพเมียนมาร์ก่อนมีการเลือกตั้งก็มีการปฏิรูปเห็นได้จากการหายหน้าไปของนายพลสำคัญซึ่งคุมกำลัง เช่น นายพลตู่ ฉ่วย มาน อดีตแม่ทัพบูรพาซึ่งไปจับมือเป็นพันธมิตรกับนางออง ซาน ซูจี ในช่วงเลือกตั้ง ขณะที่นายพลหม่อง เอ อดีต ผบ.ทบ. ได้ถูกขจัดพ้นไปก่อนหน้านี้ ประเด็นในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกองทัพคืออำนาจที่ปรากฏอยู่ในรัฐธรรมนูญทั้งด้านการแต่งตั้งสมาชิกหนึ่งในสี่ทั้ง 2 สภา อำนาจด้านความมั่นคงควบคุมทั้งข้าราชการพลเรือน ทหาร และกองกำลังติดอาวุธ “ตราบที่การเมืองที่มาจากระบบการเลือกตั้งไม่เข้าไปสั่นคลอนกองทัพ รัฐบาลก็จะมีเสถียรภาพ”

2) **ฝ่ายรัฐบาลเกี่ยวข้องกับการสร้างความเข้มแข็งระบอบประชาธิปไตย** ฝ่ายรัฐบาลเกี่ยวข้องกับชั่วคราวบริหาร โดยมีนางออง ซาน ซูจี ผู้นำพรรคเอ็นแอลดีและในฐานะที่ปรึกษาแห่งรัฐทำหน้าที่เหมือนเป็นผู้นำประเทศตัวจริง ขณะที่นายอู ทิน จ่อ เป็นประธานาธิบดีอย่างเป็นทางการ อย่างไรก็ตามถึงแม้สมาชิกรัฐสภาส่วนใหญ่เป็นเสียงของพรรคเอ็นแอลดี แต่เชื่อว่านางออง ซาน ซูจี จะกำหนดทิศทางประเทศได้ร้อยละ 90 เพราะบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญไม่เอื้อ อีกทั้งความมั่นคงของรัฐบาลขึ้นอยู่กับกองทัพ ซึ่งนางซูจีต้องการลดบทบาทของทหาร การเดินทางทางการเมืองจึงต้องยืมมือทั้งยูเอ็นและประเทศมหาอำนาจ ขณะที่การเมืองในประเทศได้นำชนกลุ่มน้อยเข้ามาเป็นพันธมิตรเพื่อถ่วงดุลอำนาจกับฝ่ายกองทัพและชั่วคราว

ภาพจาก <http://www.thairath.co.th>

3) **กลุ่มชาติพันธุ์** สภาสหพันธรัฐแห่งชาติสหภาพเมียนมาร์ (UNFC) เป็นองค์กรร่วมของกลุ่มชาติพันธุ์ซึ่งรัฐบาลและกองทัพให้การยอมรับมีการจัดตั้งขึ้นเมื่อปลายปี 2554 ถึงแม้จะมีการจัดตั้งเป็นองค์กรแต่ขาดความเป็นเอกภาพ ทั้งนี้เป็นที่ทราบดีว่าเมียนมาร์เป็นประเทศที่รัฐซ้อนรัฐขาดความเป็นเอกภาพโดย 7 มณฑล ขึ้นตรงต่อรัฐบาลกลางและอีก 7 รัฐเป็นเขตปกครองตนเองโดยประชากรส่วนใหญ่ของเมียนมาร์เป็นกลุ่มชาติพันธุ์และเป็นฐานเสียงในการเลือกตั้งครั้งต่อไป โดยเฉพาะไทใหญ่และกะเหรี่ยงเป็นชนกลุ่มใหญ่มีสัดส่วนร้อยละ 40-45 ของประชากรเมียนมาร์ ซึ่งทั้งพรรคเอ็นแอลดีและกองทัพต่างต้องการนำมาเป็นพวก สำหรับกลุ่มชาติพันธุ์ก็จะเป็นเอกภาพเพราะมีภาษา วัฒนธรรม และความเชื่อที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะผลประโยชน์มหาศาลทั้งจากภาษีเถื่อน ค้ายาเสพติด และเส้นทางอิทธิพล

ปัญหาเอกภาพของเมียนมาร์กับดักการพัฒนาประเทศ

ความเป็นเอกภาพแห่งชาติถือเป็นวาระแห่งชาติของเมียนมาร์มาตั้งแต่ปีพ.ศ. 2493 ตั้งแต่สมัยนายพลเนวินฯ เป็นประธานาธิบดี กองทัพเมียนมาร์มีการปราบปรามและต่อสู้เพื่อการรวมชาติมาอย่างยาวนานถึงแม้ปัจจุบันส่วนใหญ่สามารถตกลงหยุดยิงกันได้ แต่กลุ่มเหล่านี้ก็ยังไม่ยอมวางอาวุธและยังสามารถรักษาฐานพื้นที่อิทธิพลไว้ได้ อย่างไรก็ตาม ทั้งฝ่ายกองทัพและนางออง ซาน ซูจี เห็นพ้องต้องกันว่า "การเดินหน้าประเทศจะต้องให้เกิดความเป็นเอกภาพ" หากไม่สามารถการรวมชาติให้เป็นประเทศอย่างแท้จริงก็จะไม่สามารถแก้ปัญหาความยากจนและความมั่นคงทั้งด้านเศรษฐกิจและการเมือง

โจทย์ของเมียนมาร์ต่างกับหลายประเทศเพราะเป็นเรื่องของการรวมชาติเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดต่ออนาคตของประเทศ ขณะเดียวกันโจทย์ของกลุ่มชาติพันธุ์หลังจากสู้รบกับรัฐบาลกลางยาวนานเกือบ 70 ปี กลุ่มเหล่านี้ก็เริ่มเบื่อหน่ายสงครามและต้องการให้มีการเจรจาให้เกิดสันติภาพ ซึ่งก่อนหน้านี้ในช่วงปลายศตวรรษที่ 20 (ค.ศ.1947) นายพลอองซานบิดาของนางซูจีได้เคยจัดให้มีการประชุมที่จะตกลงสถาปนาสหภาพพม่า (เมียนมาร์) โดยให้นำรัฐต่างๆ ที่ต้องการปกครองตนเองมาอยู่ภายใต้สหภาพ โดยรัฐบาลกลางให้สิทธิและอิสระในการปกครองตนเองในระดับท้องถิ่นแต่ยังคงความเป็นเอกภาพกับรัฐบาลกลาง โดยหากดำเนินการไประยะหนึ่งหากบางรัฐใดประสงค์จะแยกตัวเป็นอิสระสามารถทำได้แต่ต้องผ่านความเห็นชอบจากรัฐบาลกลาง อย่างไรก็ตามข้อตกลงดังกล่าวมีอันต้องยุติหลังจากนายพลอองซานถูกสังหารและประเทศพม่าตกอยู่ภายใต้การปกครองของรัฐบาลทหารที่ยาวนานถึง 50 ปี

ปัญหาการรวมชาติและการมีกองกำลังติดอาวุธจากกลุ่มต่างๆอย่างเปิดเผยโดยรัฐบาลกลางไม่สามารถปราบปรามได้เด็ดขาด และนำมาสู่การพยายามประนีประนอมด้วยการให้มีเขตการปกครองตนเองใน 7 รัฐ เป็นประเด็นสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ

อย่างไรก็ตามภายหลังจากนางออง ซาน ซูจี ภายใต้อำนาจพรรค NLD ชนะเลือกตั้งอย่างเด็ดขาด ใช้อำนาจรุกคืบ **ทางการเมืองทั้งในระดับประเทศและระดับนานาชาติ** ด้วยการเจรจากับสหภาพพันธรัฐแห่งชาติสหภาพเมียนมาร์ (UMFC) โดยเฉพาะกลุ่มหลัก เช่น กะเหรี่ยง ไทใหญ่ ว่า เพื่อให้เกิดการเจรจาสันติภาพและกดดันกองทัพเมียนมาร์ให้ยอมรับมีการจัดประชุมที่เรียกว่าการ **“ประชุมสันติภาพปางโหลง แห่งศตวรรษที่ 21”** ระหว่างวันที่ 31 สิงหาคม – 4 กันยายน 2559 โดยสามารถรวบรวมกลุ่มชาติพันธุ์อย่างน้อย 17 กลุ่มให้เข้าร่วมประชุม ซึ่งในเบื้องต้นกองทัพตั้งตัวไม่ทันและพลเอกมิน อ่องหล่าย ไม่ค่อยจะเห็นด้วยกับการประชุม อีกทั้งกองทัพไม่ต้องการให้บางกลุ่มชนกลุ่มน้อยที่ยังปฏิเสธออกแถลงการณ์วางอาวุธเข้าร่วมประชุม

ทั้งนี้ภายใต้อำนาจทางการเมืองระหว่างประเทศของนางออง ซาน ซูจี ซึ่งสามารถดึงให้นายบัน คี-มุน เลขาธิการสหประชาชาติให้เข้าร่วมประชุมพร้อมทั้งตัวแทนจากหลายประเทศ ขณะเดียวกันมีการลอบบีประเทศจีนซึ่งก่อนหน้านี้ให้การสนับสนุนกลุ่มชาติพันธุ์บริเวณตะเข็บชายแดน เช่น กลุ่มกะฉิ่น และไทใหญ่ ที่น่าสนใจในช่วงเดียวกันประธานาธิบดีทิน จ่อ เดินทางไปเยือนอินเดียซึ่งคงเป็นอย่างอื่นไม่ได้ นอกจากให้อินเดียสนับสนุนการประชุมครั้งนี้

การประชุมสันติภาพปางโหลงแห่งศตวรรษที่ 21 ได้มีการประชุม ณ กรุงเนปิดอว์ ในช่วงครึ่งหลังของปี 2559 โดยนางออง ซาน ซูจี ในฐานะรัฐมนตรีกระทรวงต่างประเทศและที่ปรึกษาแห่งรัฐเป็นประธาน โดยมีกลุ่มชาติพันธุ์ 17 กลุ่มเข้าร่วมประชุม แต่ไม่สามารถมีความคืบหน้าในการรวมชาติและความเป็นเอกภาพของเมียนมาร์ ความหวังดังกล่าวคงอีกไกลจากปัจจัยดังต่อไปนี้

- 1) **โจทย์และเงื่อนไขของกลุ่มชาติพันธุ์** ต้องการให้สถาปนาสหพันธรัฐเมียนมาร์ที่เป็นประชาธิปไตย มีการกระจายอำนาจการปกครอง โดยทุกรัฐมีสิทธิในการปกครองประเทศและต้องการคงสิทธิในการเก็บภาษี การให้สัมปทานด้านทรัพยากร และผลประโยชน์ต่างๆ ในพื้นที่ของตนเอง โดยยอมทำข้อตกลงยุติการสู้รบกับรัฐบาลกลางแต่ไม่ยอมวางอาวุธ
- 2) **โจทย์และเงื่อนไขของฝ่ายความมั่นคงหรือฝ่ายกองทัพ** ไม่ต้องการผลักดันให้ประเทศเมียนมาร์ไปสู่การเป็นสหพันธรัฐเพราะจะนำไปสู่การขาดเอกภาพและเสี่ยงต่อความมั่นคงของประเทศจากการแยกตัวของบางกลุ่มในอนาคต ซึ่งฝ่ายกองทัพอาจคัดค้านเพราะผลการเจรจาจะต้องผ่านรัฐสภาซึ่งทหารครองที่นั่ง 1 ใน 4 โดยฝ่ายทหารต้องการให้แยกการเจรจาสันติภาพเป็นกลุ่มๆ อย่างที่ทำได้ผลมาในอดีต และไม่คอยเห็นด้วยกับการประชุมในระดับชาติและถูกกดดันจากนานาชาติ
- 3) **โจทย์ของรัฐบาล** ต้องการให้มีการเจรจาสันติภาพเพื่อสามารถให้ประเทศเดินหน้า โดยแลกเปลี่ยนให้ชนกลุ่มน้อยเพิ่มอำนาจปกครองตนเองให้มากขึ้นแต่ต้องยังคงอยู่กับสหภาพเมียนมาร์ ซึ่งนางออง ซาน ซูจี ก็ไม่ได้ให้สัญญาณที่ชัดเจนว่านางต้องการผลักดันให้เกิดสหพันธรัฐเมียนมาร์อย่างที่ชนกลุ่มน้อยต้องการ

(นางออง ซาน ซูจี พล.อ. มิน อ่อง หล่าย และแกนนำกลุ่มชาติพันธุ์ ระหว่างการหารือปางโหลงแห่งศตวรรษที่ 21)

การแก้ไขปัญหาความเป็นเอกภาพของเมียนมาร์เป็นปัญหาซับซ้อนทางชนชาติซึ่งมีกองกำลังติดอาวุธเป็นของตนเอง มีผลประโยชน์ทั้งภายในชนกลุ่มน้อยเรียกเก็บ, การค้าผิดกฎหมาย, การปลุกปั่น, การผลิตและส่งออกยาเสพติด เป็นความท้าทายทั้งของชาวเมียนมาร์และของนางออง ซาน ซูจี เป็นบททดสอบผลักดันสู่ระบอบประชาธิปไตยที่มั่นคง การขยายตัวทางเศรษฐกิจ การลงทุน และสร้างความเป็นอยู่ที่ดีให้กับประชาชนเมียนมาร์

อนาคตของเมียนมาร์ขึ้นอยู่กับความเป็นเอกภาพแห่งชาติ

ปัญหาการเมืองของเมียนมาร์มีความซับซ้อนยากที่จะเข้าใจเกี่ยวข้องกับการประสานประโยชน์และการคานอำนาจของทั้ง 3 ขั้วอำนาจ ขณะที่แต่ละขั้วอำนาจมีขั้วอำนาจย่อยซ้อนอยู่ กล่าวได้ว่าเมียนมาร์มีพื้นที่เพียงร้อยละ 60 ซึ่งรัฐบาลกลางมีอำนาจเบ็ดเสร็จอย่างแท้จริง โดยพื้นที่ตอนเหนือซึ่งเป็นเทือกเขาสูงเป็นพื้นที่อิทธิพลของชนกลุ่มน้อย เช่น รัฐสกาย กะฉิ่น ด้านตะวันตกทั้งรัฐมาเกว ชิน ยะไข่ ยังเป็นเขตสู้รบ ทางด้านตะวันออกชายแดนติดประเทศจีน สปป.ลาว และไทย พื้นที่เป็นเขตอิทธิพลของไทยใหญ่ (ฉาน) แม้แต่พรมแดนที่ติดกับแม่ฮ่องสอน แม่สอด จนถึงกาญจนบุรีก็อยู่ในเขตอิทธิพลของกองกำลังรัฐกะเหรี่ยง ซึ่งปัจจุบันก็ยังมี การรบกันประปราย

กลุ่มชาติพันธุ์ของพม่าที่ยังมีบทบาท ประกอบด้วย

- (1) องค์การแห่งชาติว่า Wa National Organization (WNO)
- (2) พรรคก้าวหน้ารัฐฉาน/กองทัพรัฐฉาน Shan State Progress Party (SSPP)
- (3) องค์การเอกราชกะฉิ่น Kachin Independence Organization (KIO)
- (4) องค์การแห่งชาติกะฉิ่น Kachin National Organization (KNO)
- (5) สหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง Karen National Union (KNU)
- (6) พรรคก้าวหน้าแห่งชาติคะเรนนี Karenni National Progressive Party (KNPP)
- (7) สหภาพประชาธิปไตยลาหู่ Lahu Democratic Union (LDU)
- (8) พรรคเอกภาพแห่งชาติอารากัน National Unity Party of Arakan (UNPA)
- (9) แนวร่วมแห่งชาติชิน Chin National Front (CNF)
- (10) พรรครัฐมอญใหม่ New Mon State Party (NMSP)
- (11) แนวร่วมปลดปล่อยรัฐปะหล่อง Palaung State Liberation Front (PSLF)
- (12) องค์การปลดปล่อยชาติปะโอ PaO National Liberation Organization (PNLO)

ทั้งนี้กลุ่มชาติพันธุ์ข้างต้นถือว่ามีบทบาทค่อนข้างสูง เพราะมีการจัดตั้งเป็นกองทัพมีเขตพื้นที่ปกครอง ขณะเดียวกันมีความพยายามที่จะรวมกลุ่มจัดตั้งเป็นกองทัพสหภาพ (Union Army) เพื่อช่วยเหลือ-ต่อสู้-ต่อรอง กับ รัฐบาลกลางถึงขนาดมีผ.สูงสุด (พล.ต ปี ฑู) นอกจากนี้ในแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์ยังมีกองกำลังอิสระซึ่งขัดแย้งและรบ

กันเอง เช่น กลุ่มว่าแดง กองทัพอารากัน (เอเอ) ซึ่งเป็นกลุ่มหัวรุนแรงชาวพุทธในรัฐยะไข่ รวมทั้งกลุ่มโรฮิงญาซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อยนับถือมุสลิม ซึ่งรัฐบาลเมียนมาร์ไม่ยอมรับ นอกจากนี้ยังมีกองทัพพันธมิตรประชาธิปไตยแห่งชาติเมียนมาร์ (เอ็นเอ็นดีเอเอ) กองทัพปลดปล่อยแห่งชาติท่าอ่าง (ทีเอ็นแอลเอ) และกองกำลังกะเหรี่ยงพุทธ (ดีเคบีเอ) ฯลฯ

กลุ่มชาติพันธุ์ของเมียนมาร์มีความซับซ้อนไม่น้อยไปกว่าการเมืองของเมียนมาร์เกี่ยวข้องทั้ง

- อุดมการณ์ในการสร้างชาติ
- เขตอิทธิพลเก็บค่าคุ้มครองและภาษีเถื่อน
- กระบวนการผลิตและกระจายยาเสพติดในระดับสากล
- ผลประโยชน์ด้านทรัพยากรธรรมชาติ ป่าไม้ สินแร่ต่างๆ เช่น หยก อัญมณี ฯลฯ
- การเก็บภาษีนำเข้า-ส่งออกและธุรกิจตามตะเข็บชายแดนทั้งประเทศไทย จีน อินเดีย

จากที่กล่าวข้างต้นเห็นได้ว่าผลประโยชน์และรายได้มหาศาลทำให้กลุ่มชาติพันธุ์มีการรักษาฐานพื้นที่อิทธิพลและฐานอำนาจ มีรายได้สามารถสร้างกองทัพของตนเองมีระบบการบริหารจัดการกองกำลังอย่างเป็นระบบจนสามารถต่อสู้กับกองทัพเมียนมาร์มาได้อย่างยาวนาน อีกทั้งมีการร่วมมืออย่างไม่เป็นทางการกับกองกำลังทหารของรัฐบาลโดยเฉพาะตามตะเข็บชายแดน ทั้งนี้การจัดสรรหาผลประโยชน์และแบ่งปันผลประโยชน์ร่วมกันอย่างลงตัว ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้รัฐบาลกลางไม่สามารถปราบปรามกลุ่มชาติพันธุ์และปัจจุบันก็ยังไม่วางอาวุธ

รัฐบาลเมียนมาร์กับปัญหาชนกลุ่มน้อย มีสัญญาณที่ดีในการยุติการหยุดยิงแต่ยังไม่ยอมวางอาวุธ

www.tanitsorat.com

หากจะคัดลอกบทความนี้หรือนำบางส่วนไปใช้ในงานต่างๆ

โปรดอ้างอิงชื่อผู้เขียนบทความ สามารถ Download PowerPoint ได้ที่ www.tanitsorat.com

และสามารถติดตามรายงาน-บทความอื่นๆ ได้ที่ www.tanitsorat.com และ Facebook/tanit.sorat

รวมทั้งบทสัมภาษณ์ต่างๆ ได้ที่ Youtube.com โดยใช้คีย์เวิร์ด ดร.ธนิต โสรัตน์